Straff-Lag,

Gifwen Stockholms Slott den 16 Februari 1864.

Stockholm,
Tryckt på P. A. Huldbergs förlag,
[Huldberg & Komp:s Boktryckeri]
1864.

Straff-Lag,

Gifwen Stockholms Slott den 16 Februari 1864.

1 Kap. Om dem, som swensk straffrätt underkastade äro.

1 §. Inländsk man warde efter Sweriges lag och wid swensk domstol dömd för brott, som han begått inom riket, eller å swenskt fartyg eller emot Swerige eller swensk man utom riket, så ock för annat utom riket föröfwadt brott, der Konungen förordnar, att det brott här i riket åtalas må.

2 §. Utländsk man, som här i riket finnes, warde efter Sweriges lag och wid swensk domstol dömd för brott, som han begått inom riket, eller å swenskt fartyg utom riket, så ock för brott, som han utom riket begått emot Swerige eller swensk man, der Konungen förordnar, att det brott här i riket åtalas må.

3 §. Ej skall någon för brott, som han utom riket begått, här i riket straffas, der han förut, för samma brott, straff å annan ort undergått. Om särskild påföljd å sådana brott i wissa fall skils i 2 Kap. 21 §.

4 §. För främmande makts beskickning gälle hwad allmänt wedertaget är eller genom fördrag stadgadt blifwit.

5 §. Om hwad emellan Swerige och Norge iakttagas skall i de fall, som i detta Kapitel sägas, ware ock gällande hwad särskildt stadgadt är.

2 Kap. Om straff, som efter denna lag ådömas må.

1 §. Allmänna straffarter äro:

1. Dödsstraff.
2. Straffarbete.
3. Fängelse.
4. Böter.

Dessa straffarter anses, i förhållande till hwarandra, swårare eller lindrigare efter den ordning, hwari de här nämnda äro.

2 §. Dödsstraff skall offentligen werkställas genom halshuggning. Förut gifwes den dömde lämplig tid att sig till döden bereda; och warde han utan stånd eller utmärkelse till afrättsplatsen utförd. Innan han dit kommer, skall domen der offentligen uppläsas; men ej må tal till menigheten hållas. Den afrättades kropp warde i stillhet å närmaste begrafningsplats jordfäst. Skola flere undergå dödsstraff; då må det ej å endera werkställas i den andres närwaro.

3 §. Dödsstraff skall ej werkställas å qwinna, som hafwande är, utan uppskjutas till deß hon efter barnsbörden tillfrisknat; ej heller å den, som för sjukdom ej kan sig till döden bereda, innan med honom bättre warder.

4 §. Ej skall någon undergå dödsstraff, innan Konungen förordnat, att domen werkställas må.

5 §. Straffarbete skall ådömas på lifstid, eller på wiß tid ej under två månader eller öfwer tio år, utom i de fall, som i 4 Kap. 5, 6 och 7 §§ sägas.

6 §. Fängelse kan antingen omedelbart för brott ådömas, eller i stället för ålagda böter anwändas, om tillgång till deras gäldande saknas.

Fängelse, som omedelbart för brott ådömes, må ej i andra fall, än som i 4 Kap. 5 och 7 §§ omtalas, sättas under en månad eller öfwer två år.

Om fängelse, hwartill böter förwandlas, skils i 10 §.

7 §. Den, som till straffarbete eller fängelse dömd är, skall insättas i allmän straffinrättning; och warde der med honom förfaret, såsom särskildt stadgadt är.

8 §. Böter skola i penningar ådömas och Kronan tillfalla. Minsta bot ware fem r:dr r:mt, ändå att beloppet, efter särskild i lagen utsatt beräkningsgrund, kunde ringare blifwa. Högsta bot ware femhundra r:dr r:mt, der ej antingen annorledes i lagen uttryckligen bestämdt är, eller ock ett högre belopp, efter särskild, för wissa fall stadgad, beräkningsgrund, kan ega rum.

9 §. Ej må i mät för böter tagas den fakfälldes enda fasta egendom, hwaraf han sin nödiga bergning hafwer; ej nödig bostad; ej till jordbruket nödiga lösören eller hwad den fakfällde eljest till sin närings bedrifwande behöfwer; ej nödiga gång- och fängkläder för den fakfällde, hans hustru och oförsörjda barn; ej heller af det förråd, som i huset finnes, hwad till hans och hans husfolks underhåll i en månads tid erfordras.

10 §. Saknas hos den, som blifwit till böter fälld, tillgång till deras fulla gäldande; då skola böterna, utom i de fall, som i 11 § detta Kap. och 7 § 4 Kap. nämnas, till fängelse wid watten och bröd förwandlas.

Wid sådan bötesförwandling sware hwarje dags fängelse wid watten och bröd under de första fem dagarna mot fem, under de andra fem dagarna mot tio, under de tredje fem dagarna mot tjugufem och under de derpå följande dagarna mot femtio r:dr t dock med tillkännagifwande, att fängelsestraffet ej må sättas under tre; och ej öfwer tjugo dagar, så att

böter till och med 15 r:dr swara mot 3 dagars fängelse wid watten och bröd;

deröfwer	"	20	"	"	"	4	"	"	"	"
"	"	"	25	"	"	"	5	"	"	"	"
"	"	"	35	"	"	"	6	"	"	"	"
"	"	"	45	"	"	"	7	"	"	"	"
"	"	"	55	"	"	"	8	"	"	"	"
"	"	"	65	"	"	"	9	"	"	"	"
"	"	"	75	"	"	"	10	"	"	"	"
"	"	"	100	"	"	"	11	"	"	"	"
"	"	"	125	"	"	"	12	"	"	"	"
"	"	"	150	"	"	"	13	"	"	"	"
"	"	"	175	"	"	"	14	"	"	"	"
"	"	"	200	"	"	"	15	"	"	"	"
"	"	"	250	"	"	"	16	"	"	"	"
"	"	"	300	"	"	"	17	"	"	"	"
"	"	"	350	"	"	"	18	"	"	"	"
"	"	"	400	"	"	"	19	"	"	"	"
"					"	"	20	"	"	"	"

11 §. För qwinna, som hafwande är eller barn ammar, eller för den, som yngre är än aderton år, ege fängelse wid watten och bröd ej rum. Samma lag ware, om någon finnes ej kunna, utan wåda för helsan, sådant fängelse undergå. I dessa fall skall den bötfällde hållas i annat fängelse tre gånger så lång tid, som han eljest skolat fängelse wid watten och bröd undergå.

12 §. Skola böter förwandlas, de der genom flera domar ålagda äro; warde den förwandling efter böternas sammanräknade belopp gjord, på sätt i 10 eller 11 § sägs. Har någon del af böterna redan blifwit till fängelsestraff förwandlad; ware den förwandling förfallen och förwandling af samtliga böterna werkställd, såsom nu nämndt är. Lag samma ware, om till werkställighet på en gång förekomma särskilda fängelsestraff, hwartill böter efter 10 eller 11 § förwandlade blifwit.

13 §. Om förwandling af böter efter 10, 11 eller 12 § förordne Konungens Befallningshafwande.

14 §. Är straff beroende af wärdet å wiß egendom; gälle det wärde egendomen hade å den tid brottet föröfwades.

15 §. Särskilda straff för embetsmän äro:

1. Affättning, hwarmed i de fall, som i lagen utsatta äro, förenas den påföljd, att den dömde förklaras owärdig att i rikets tjenst widare nyttjas.

2. Mistning af embete på wiß tid.

16 §. Affättning innebär förlust af det embete, hwari förbrytelsen skett. Har den dömde till ka förklarats owärdig att i rikets tjenst widare nyttjas; hafwe ock förlorat annat embete, som han innehafwer; och må han ej embete, tjenst eller annan allmän befattning widare utöfwa.

Mistning af embete på wiß tid medför, under den tid, förlust af de rättigheter eller förmåner, som med embetet följa.

Om rättighet till pension gälle hwad särskildt stadgadt är.

17 §. Är den, som till affättning eller miſtning af embete på wiß tid gjort ſig ſkyldig, ej i beſittning af det embete, hwari han ſig förbrutit; då ſkall, i ſtället för embetets förluſt, dömas till böter, efter ty i 25 Kap. 21 § ſägs, eller till fängelſe i högſt ſex månader. Den, ſom till affättning gjort ſig förfallen, ware ock underkaſtad den påföljd, ſom i 15 § 1 mom. ſägs, om brottet med ſådan påföljd belagdt är.

18 §. Hwad om embete i 16 och 17 §§ ſagdt är, gälle ock om tjenſt eller annan allmän befattning, ehwad den af förordnande eller medborgares wal beror.

19 §. Wiſſa i lagen beſtämda brott medföra den påföljd, att den dömde förklaras hafwa medborgerligt förtroende för alltid eller för wiß tid förwerkat.

Då ſådan påföljd för wiß tid ſtadgad är, må den ej under fem och ej öfwer tio år ådömas.

Den, ſom till förluſt af medborgerligt förtroende dömd är, hafwe förwerkat embete, tjenſt eller annan allmän befattning, ſom af honom innehafwes; ware ock, under den tid påföljden honom ådömd är, ſåſom wanfrejdad anſedd och förty uteſtängd från alla ſådana rättigheter och förmåner, för hwilkas tillgodonjutande god frejd erfordras.

20 §. I några fall ſtraffas brott med påföljder, utom dem, ſom nu ſagda äro, efter ty derom i lagen ſärſkildt ſtadgadt finnes.

21 §. Är någon utom riket för brott ſtraffad, och förty, efter 1 Kap. 3 §, från ſtraff här i riket fri, må dock förluſt af embete, eller påföljd, ſom i 15 eller 19 § ſägs, honom här ådömas, der brottet efter denna lag ſådan förluſt eller påföljd medför.

3 Kap. Om delaktighet i brott.

1 §. Hwar ſom bjuder, leger, trugar eller eljeſt uppſåtligen förleder annan till brott; den anſtiftare ſkall, för brottet, om det fullbordas, eller för förſök, om gerningen derwid ſtadnar och förſöket är i lagen med ſtraff belagdt, ſtraffas ſom wore han ſjelf gerningsman. Har anſtiftaren ſå tidigt, att brottet afwärjas kunnat, gjort hwad hos honom ſtått för att förmå gerningsmannen att från werkſtälligheten afſtå, och warder brottet ändå fullbordadt eller förſökt; då må ſtraffet för anſtiftaren nedſättas till hwad i 4 § ſägs.

2 §. Förmår någon, på ſätt i 1 § ſagdt är, till brottslig gerning den, ſom ej fyllt femton år, eller göra det föräldrar med ſina barn, foſterföräldrar med foſterbarn, förmyndare med myndling, husbondefolk med tjenſtehjon, eller förman med den, ſom under hans lydnad ſtår; ware det wid ſtraffets beſtämmande för anſtiftaren, ſåſom förſwårande omſtändighet anſedt.

3 §. Den ſom, wid brotts utförande, annan med råd eller dåd uppſåtligen hjelper, ſå att gerningen dertgenom ſker, ſtraffes ſom wore han ſjelf gerningsman.

4 §. Har någon, före brotts utförande, eller wid utförandet, dock i mindre mån, än i 3 § sägs, med råd eller däd gerningen främjat; straffes efter ty som han pröfwas hafwa till brottet bidragit, dock mindre än om han sjelf gerningsman warit.

5 §. Hafwa två eller flere i samråd beslutit werkställandet af något brott; då skall hwar som i den stämpling deltagit och wid brottets utförande när warit eller, före eller wid utförandet, gerningen främjat eller efteråt gerningsmannen tillhandagått, straffas som wore han sjelf gerningsman.

6 §. Har deltagare i stämpling ej wid brottets utförande när warit eller det främjat eller gerningsmannen tillhandagått, såsom i 5 § sägs; straffes efter 4 §, der han ej anstiftare är och förty efter 1 § straffas bör.

7 §. Underlåta föräldrar, fosterföräldrar eller andre uppfostrare, eller förmyndare, att från utförandet af brott, hwarom de wetskap ega, hindra den, som under deras wård och lydnad står, när det utan angifwelse till åtal ske kan; warde straffade efter 4 §, dock högst med fängelse i sex månader, der det ej skett för egen winning.

8 §. Har annan, än de personer, som i 7 § nämnde äro, wetat brott, deraf någons lif, helsa, frihet eller egendom i synnerlig fara sattes, å färde wara, och underlåtit att det i tid, så att faran afwärjas kunde, upptäcka, när det utan angifwelse till åtal ske kunnat; warde ock han straffad såsom i 7 § sägs.

9 §. Nu har någon, utan att hafwa sådan del i brott, som förr sagdt är, sedan brottet timat, med wetskap derom gått den brottslige tillhanda, såsom att han hulpit att honom dölja, eller warit behjelplig till hans flykt eller till döljande af gerningen eller till undanrödjande af bewis derom, eller emottagit, dolt, köpt eller föryttrat gods, som genom brottet åtkommet war, eller förrjt omarbetning eller förändring deraf; straffes, efter som brottet war till, med fängelse i högst sex månader eller böter: har det skett för egen winning, och är brottet med straffarbete öfwer åtta år eller swårare straff belagdt; då må till straffarbete i högst två år dömas.

10 §. Har någon, utan wetskap om brott, som annan förröfwat, honom tillhandagått, på sätt i 9 § sägs, ändå att han haft skäl att honom mißtänka; straffes med böter.

11 §. Make, syskon, skyldeman i rätt upp- eller nedstigande led, den som med den brottslige i första swägerlag lika nära förenad är, eller fosterbarn, skall ej till straff fällas efter 10 §; ej heller efter 9 § för den brottsliges döljande, eller för befordrande af hans flykt.

12 §. Wisse fall af delaktighet straffas efter ty derom i lagen särskildt stadgadt finnes.

13 §. Har någon, efter 4, 7 eller 8 §, gjort sig skyldig till straffarbete för delaktighet i brott, hwarå förlust af medborgerligt förtroende för alltid, såsom påföljd, stadgad är; warde då ock den påföljd, eller förlust af medborgerligt förtroende på wiß tid, honom ådömd, efter ty hans brottslighet är till.

4 Kap. Om sammanträffande af brott och om förening eller förändring af straff; så ock om återfall i brott.

1 §. Innefattar en handling flera brott, och är straffet å ettdera swårare, än å annat; då skall det swåraste straffet ådömas: är hwartdera brottet belagdt med samma straff, warde det straff ådömdt. I båda dessa fall skall brott, för hwilket särskildt straff ej ådömes, betraktas såsom försvårande omständighet. Är någotdera brottet belagdt med förlust af embete, eller påföljd, som i 2 Kap. 15, 19 eller 20 § omtalas; warde ock den förlust eller påföljd ådömd.

Der en handling innefattar brott, som i särskilda affeenden med olika straff belagdt är; ware ock lag, som i denna § sägs.

2 §. Har någon föröfwat flera brottsliga handlingar, och stå de ej till hwarandra i det sammanhang, att de innefatta fortsättning af en och samma förbrytelse, utan äro, hwar för sig, till särskilda brott att hänföra; warde, för hwarje brott, ändå att brotten af samma slag äro, till särskildt answar dömd, med iakttagande af föreskrifterna i 4, 5, 6 och 7 §§.

3 §. Utgöra flera brottsliga handlingar fortsättning af ett och samma brott; warde sådant, wid straffets bestämmande för det brott, såsom försvårande omständighet ansedt.

4 §. Är någon till dödsstraff förfallen; då skola i den bestraffning anses inbegripna böter eller frihetsstraff, hwartill den till döden dömde jemwäl kan hafwa sig skyldig gjort.

Med straffarbete på lifstid må ej heller förenas annat frihetsstraff eller böter.

5 §. Är någon för särskilda brott förfallen till straffarbete på wiß tid; då må ej, wid förening af straffen, tiden för det af dem, som längst är, eller om tiden för hwartdera straffet är lika lång, den tid öfwerskridas med mer än twå år.

Lag samma ware, der någon för särskilda brott gjort sig till fängelse skyldig.

6 §. Har den, som gjort sig skyldig till straffarbete på wiß tid, tillika begått brott, som med fängelse belagdt är; då skall fängelsestraffet till straffarbete öfwergå, derwid på tiden för fängelsestraffet hälften afdrages, så att emot twå månaders fängelse swarar en månads straffarbete och så widare. Uppkommer, wid sådan öfwergång af straff, brutet månadstal; warde half månad till femton dagar räknad. Uppkommer derwid brutet dagatal; ware det förfallet. Det straff warde med öfriga straffarbetet förenadt efter den i 5 § stadgade grund.

7 §. Är någon, som gjort sig skyldig till fängelse eller straffarbete på wiß tid, tillika förfallen till böter, och saknar han tillgång till deras fulla gäldande; då skall bötesstraffet, oberoende af det beslut, som om böternas förwandling förut må wara meddeladt, öfwergå till fängelse efter ty i 2 Kap. 11 § sagdt är; och warde det fängelsestraff, under iakttagande af de i 5 och 6 §§ här ofwan stadgade grunder, med öfriga straffet förenadt.

8 §. De i 4, 5, 6 och 7 §§ om förening eller förändring af straff meddelade föreskifter skola tjena till efterrättelse ej blott då någon på en gång för flera brott lagföres, utan äfven då någon, som till straff dömes, förut blifvit ålagd annan, icke werkställd, bestraffning; och skall domstolen alltid utsätta de särskilda straff, som å hwarje brott följa bordt, och derefter, i händelse någon förändring af straffen, efter hwad ofwan sagdt är, skall ega rum, derom meddela erforderliga bestämmelser.

Förekomma till werkställighet på en gång flera domar, hwarigenom samma person blifvit till straff dömd, och äro straffen af beskaffenhet, att de, efter ty i föregående §§ stadgadt är, ej kunna, jemte hwarandra werkställas; göre Konungens Befallningshafwande om förhållandet anmälan hos Hofrätten, som förordnar huru straffen sammanläggas skola.

9 §. Nu kan så hända, att någon, sedan han blifvit till straff för ett brott dömd, warder öfwertygad att förut hafwa föröfwat annat brott; då skall han så dömas, som hade han på en gång warit för båda brotten lagförd; och warde, wid straffets tillämpning, afräknadt hwad han af det honom förut ådömda straff redan kan hafwa utstått.

10 §. Har någon, sedan han blifvit till straff dömd, men innan han det till fullo undergått, föröfwat nytt brott; då bör straffet för detta brott, med tagande af de här ofwan stadgade grunder, förenas eller sammanläggas med hwad af det förra straffet återstod, då det nya brottet begicks; och skall å det sålunda bestämda straffet afräknas hwad af sagda återstod kan wara werkställdt efter det nya brottets föröfwande.

11 §. Der lagen utsätter särskildt straff för den, som ånyo begår brott, skall det straff ej ådömas, utan då sådant återfall skett sedan den brottslige till fullo undergått det för förra brottet honom ådömda straff.

12 §. Föröfwar den, som till straffarbete på lifstid dömd är, brott, som dödsstraff ej medför; warde straffet skärpt genom hans inneslutande i mörkt enrum på högst tjugoen dagar; och må denna skärpning, i swårare fall, werkställas tre gånger, dock med minst tre månaders uppehåll emellan hwar gång.

5 Kap. Om särskilda grunder, som utesluta, minska eller upphäfwa straffbarhet.

1 §. Gerning, som eljest straffbar är, ware, utom i det fall, som i 2 § sägs, strafflös, om den begås af barn, innan det fyllt femton år; dock ege domstolen efter omständigheterna förordna, att barnet af föräldrar eller annan, under hwars wärd och lydnad det står, med aga hemma i huset rättas skall, eller i allmän uppfostringsanstalt insättas, om tillgång dertill finnes.

2 §. Har gerning, som i allmänhet är belagd med dödsstraff, eller straffarbete öfwer två år, blifvit begången af den, som fyllt fjorton, men ej femton år; och pröfwas han hafwa egt nog ur-

skilning att gerningens brottslighet inse; warde då straffad, högst, med straffarbete i fyra år, om dödsstraff å gerningen följa kunnat, och med straffarbete i två år, om sådant arbete på längre tid derför stadgadt är.

Ej må sådan påföljd, som i 2 Kap. 19 § utsättes, ådömas brottsling af den ålder nu sagd är. Ej heller skall brott, som någon i den ålder begått, honom tillräknas till förhöjning af straff för återfall i brottet, der sådan förhöjning särskildt i lagen utsatt finnes, efter ty i 4 Kap. 11 § sägs.

3 §. Begår den brott, som fyllt femton, men ej aderton år; då skall dödsstraff eller straffarbete på lifstid till sådant arbete från och med sex till och med tio år nedsättas.

4 §. Gerning, som begås af den, som är afwita, eller hwilken förståndets bruk, genom sjukdom eller ålderdomsswaghet, är beröfwadt, ware strafflös.

5 §. Har någon, utan egen skuld, råkat i sådan sinnesförwirring, att han ej till sig wiste; ware gerning, den han i det medwetslösa tillstånd föröfwar, strafflös.

6 §. Pröfwas någon, som brottslig gerning begått, derwid hafwa af kropps- eller sinnessjukdom, ålderdomsswaghet eller annan, utan egen skuld, iråkad förwirring saknat förståndets fulla bruk, ehuru han ej kan för strafflös anses efter 4 eller 5 §; då gälle om dödsstraff hwad i 3 § sägs; och må, i ty fall, efter omständigheterna, annat straff jemwäl nedsättas under hwad i allmänhet å gerningen följa bordt.

7 §. Warder man af annan öfwerfallen med wåld eller hot, som innebär trängande fara; då ege man rätt till nödwärn och ware saklös för den skada, som man till farans afwärjande gör.

8 §. Rätt till nödwärn ege ock rum, då någon begår inbrott eller eljest tränger sig olofligen in i annans rum, hus, gård eller fartyg nattetid, eller sätter sig till motwärn, ehwad det är natt eller dag, emot den, som sitt wärja eller å bar gerning återtaga will.

9 §. Rymmer fånge eller häktad person, eller sätter han sig till motwärn emot fångwaktare eller annan, som honom från rymning hindra will, eller emot föreståndare eller uppsyningsman wid straffinrättning eller häkte, då denne honom till ordning inom inrättningen eller häktet hålla skall, eller sätter sig någon, som häktas skall, till motwärn emot den, som eger häktningen werkställa eller derwid biträder; då må ock det wåld brukas, som till rymningens förekommande, ordningens bibehållande eller häktningens werkställande nödigt är.

Lag samma ware, der annan, än fånge, häktad person eller den, som häktas skall, sätter sig med wåld eller hot emot den, som rymningen hindra, ordningen bibehålla eller häktningen werkställa will.

10 §. Finnes någon i fall, som i 7, 8 eller 9 § sagdt är, hafwa gjort större wåld, än nöden kräfde; pröfwe domstolen, efter omständigheterna, om han för uppsåtlig gerning eller blott såsom för wållande straffas bör.

War så trängande nöd eller fara för handen, att han sig ej besinna kunde; då må han från straff frias.

11 §. Kommer någon den till hjelp, som finnes i nöd stadd, efter ty förut sagdt är; ware ock för honom lag, som hade han sjelf i den nöd sig befunnit.

12 §. För händelse, som pröfwas hafwa mera af wåda än af wållande timat, skall ej någon till straff dömas.

13 §. Dör förbrytare, förfalle allt straff. Äro böter, under förbrytarens lifstid, genom laga kraft egande dom ålagda, och hafwa äfwen under hans lifstid penningar eller andra lösören, för gäldande af de böter, blifwit i mät tagna eller i allmänt förwar satta; gånge dock böterna af den egendom ut. Har påföljd, som i 2 Kap. 20 § sägs, blifwit, under förbrytarens lifstid, genom laga kraft egande dom ålagd; warde ock den påföljd, när så ske kan, tillämpad.

14 §. Straff ware förfallet för brott, som ej blifwit åtaladt:

1. inom två år, om det ej i lagen med swårare straff än fängelse belagdt är; eller

2. inom fem år, om det ej i lagen med swårare straff än straffarbete i två år belagdt är.

15 §. De i 14 § bestämda tider skola räknas i allmänhet från den dag brottet begicks, men i de fall, som i 15 Kap. 18 eller 21 § sägas och ej åtalas må innan till återgång af giftermål dömdt är, från den dag laga kraft egande dom derom gafs.

Åtal anses wara börjadt, då kallelse till swaromål är den, som tilltalas skall i laga ordning kungjord, eller han för brottet häktad blifwit.

16 §. Är åtal å brott, som i 14 § sägs, börjadt inom tid, som der bestämmes, och har det åtal blifwit afbrutet, utan att den tilltalade dertill skuld warit; då skall för rättigheten att åtalet ulfölja lika tid, som i samma § utsatt finnes, räknas från den dag afbrottet skedde.

17 §. Är någon, genom laga kraft egande dom, fälld till straff, som ej swårare är än straffarbete i två år, och werkställes ej domen nom tio år sedan den gafs; ware det ådömda straffet förfallet.

18 §. För brott, som af embetsman begås i embetet, ware straffet förfallet, om åtal ej blifwit anstäldt inom två år, der brottet i lagen med endast bötesstraff belagdt är, eller inom fem år, der brottet är af den beskaffenhet, som i 25 Kap. 17 § förmäles. I öfrigt gälle i afseende å brott af embetsman ej wiß tid för åtal, ej heller, der annat straff än böter ådömdt blifwit, wiß tid för doms werkställande.

6 Kap. Om skadestånd.

1 §. Skada, som någon genom brott annan tillfogar, skall af den brottslige gäldas, ehwad brottet skett med uppsåt eller af wållande. Har den, som skadan led, genom eget wållande, dertill medwerkat; warde skadeståndet jemkadt, efter ty som skäligt pröfwas.

2 §. I mål, som kroppsskada angå, skall under skadeståndet räknas icke allenast läkarelön och annan kostnad, utan äfwen er-

fättning för hinder eller brist i den skadades näring, för sweda och wärk, så ock för lyte eller annat stadigwarande mehn, om sådant blifwit honom tillfogadt.

3 §. För lidande, som genom brott emot personliga friheten, eller genom falsk angifwelse eller annan ärekränkande gerning, må anses wara någon tillskyndadt, skall ock wedergällning gifwas.

4 §. Komma make eller barn efter den, som dödad blifwit, att genom hans frånfälle sakna nödigt underhåll; då skall dem, efter ty, med affeende å så wäl den brottsliges tillgångar, som andra omständigheter, skäligt pröswas, tilläggas såsom skadestånd hwad för makan eller barnen tarfwas till deß de sig eljest försörja kunna; och må det skadestånd, efter omständigheterna, sättas att utgå på en gång eller å särskilda tider.

5 §. Hafwa flere i brott tagit sådan del, som i 3 Kap. 1, 3, 4, 5, 6 eller 7 § sägs; sware de, en för alla och alle för en, till skadestånd; ware ock de, som efter 9 § i samma kapitel gjort sig delaktige i brottet, derigenom att de dolt, köpt eller förytträt det de wetat wara genom brott åtkommet, eller beförjt omarbetning deraf, hwar för sig till sådan answarighet, som sagd är, med gerningsmannen bundne för det, hwarmed de brottslig befattning tagit.

6 §. Är skada gjord af person under femton års ålder, eller sådan, som i 5 Kap. 4 eller 5 § omtalas, och kan ej skadestånd erhållas hos någon, som för underlåten wård öfwer den person är till answar för wållande förfallen; gänge då skadeståndet ut af dens egendom, som sådan gjorde.

7 §. Har straff förfallit eller tid till afbrutet åtals fullföljd blifwit förfluten, efter hwad i 5 Kap. 13, 14 eller 16 § sägs; ware dock målsegande ej derigenom betaget att det skadestånd söka, hwartill han eljest kan berättigad wara.

8 §. Målsegande är den, emot hwilken brott begånget är, eller som deraf förnärmad blifwit eller skada lidit; så ock den, som för den förnärmade eller skadade målsmannarätt eger eller eljest satt är att talan föra.

7 Kap. Om religionsbrott.

1 §. Hwar som hädar Gud, eller lastar eller gäckar Guds heliga ord eller sakramenten, dömes till straffarbete i högst två år. Sker det af obetänksamhet eller lättsinnighet; ware straffet fängelse i högst sex månader eller böter.

2 §. Gör man gäckeri af gudstjensten; straffes med böter eller fängelse i högst sex månader.

3 §. Idkar någon å sön- eller högtidsdag, emellan klockan sex om morgonen och klockan nio om aftonen, handtwerk eller annat arbete, som uppskof tåla kan; straffes med böter, högst tjugo Riksdaler, utan det sker till egen eller annans nödtorft. Lag samma ware, om kramlåda eller annan dylik bod å sådan sabbatstid till salu öppnas.

4 §. Begår någon brott å sabbatstid; warde den omständighet såsom förswärande ansedd.

8 Kap. Om förräderi; så ock om andra för Rikets säkerhet menliga brott.

1 §. Hwar som, i uppsat:

1. att lägga Swerige eller Norge under främmande makt, eller från något af dessa riken söndra en dertill hörande del eller besittning; eller

2. att bryta rikenas förening, eller med måldsamma medel upphäfwa eller ändra den emellan rikena stadgade föreningsform, eller någon af deras grundlagar; eller

3. att Konungen lif eller frihet beröfwa eller honom från thronen uttränga; eller

4. att Thronföljare eller annan Prins, som till thronen arfwinge är, lifwet beröfwa, eller någon af dem från thronföljden utestänga;

5. gör uppror, eller annan gerning, den der innefattar uppsåtets fullbordan eller försök dertill; en sådan förrädare miste lifwet eller dömes till straffarbete på lifstid. War faran ringa; då skall till straffarbete från och med sex till och med tio år dömas.

2 §. Har stämpling till förräderi, som i 1 § sagdt är, blifwit gjord, utan att förräderiet till försök kommit; då skall anstiftare af stämplingen dömas till straffarbete från och med sex till och med tio år, eller, der faran ringa war, från och med två till och med sex år. Deltagare i sådan stämpling warde dömd till straffarbete i högst sex år.

3 §. Har någon, muntligen inför menighet eller annan folksamling, eller i skrift, den han utspridt eller utspridа låtit, uppmanat till förräderi, som i 1 § sagdt är; dömes, när uppmaningen ingen straffbar werkan hade, till straffarbete i högst sex år. Samma lag ware om den, som annans skrift utspridt eller utspridа låtit, dermed komma sådant förräderi åstad.

4 §. Bär Swensk eller Norsk man wapen emot något af de ade rikena, eller mot någon med dem i krig förbunden makt, lifwet eller dömes till straffarbete på lifstid.

5 §. Har Swensk eller Norsk man, genom uppmaning, eller uppsåtligen, förmått främmande makt att med krig anfalla enade rikena, eller makt, som med dem i krig förbunden är; e lifwet eller dömes till straffarbete på lifstid.

6 §. Swensk eller Norsk man som

1. till främmande makt förräder krigsfolk eller andra inwånare i något af de förenade rikena, eller land, stad, fästning, pass eller annan förswarspost, tyghus, magasin, wapen- eller proviantförråd, fartyg, krigskassa eller annat dylikt, som tillhörer något af de förenade rikena eller makt, som med dem i krig förbunden är, eller något sådant, i förrädlig affigt, förstörer eller förderfwar; eller

2. förleder de förenade rikenas eller med dem förbunden makts krigsfolk att till fienden öfwergå, eller till uppror eller annan trolöshet; eller

3. i förrädlig affigt hindrar anwändandet af de förenade rikenas eller med dem förbunden makts krigsfolk emot fienden; miſte lifwet eller dömes till ſtraffarbete på lifstid.

7 §. Gör någon förſök till brott, ſom i 5 eller 6 § ſagdt är, utan att brottet till fullbordan kommit; dömes till ſtraffarbete på lifstid eller från och med fyra till och med tio år. Har han, af egen drift och ej för yttre hinder eller annan tillfällighet, afwärjt all ſkadlig werkan af förſöket; warde ſtraffad högſt med ſtraffarbete i twå år.

8 §. Om ſtämpling eller uppmaning till förräderi, ſom i 6 § omtalas, gälle ock hwad i 2 och 3 §§ ſagdt är.

9 §. Swenſk eller Norſk man, ſom i krigstid underſtöder fienden med krigsförnödenheter eller lifsmedel, eller för honom uppenbarar krigsmaktens ſtällning eller rörelſer eller något rådſlag eller beſlut derom, eller genom teckning eller annorledes meddelar honom underrättelſe om förſwarswerk, hamn, farled eller wäg, eller bedrager krigsmakten med underrättelſe, den han wet falſk wara, eller i förrädlig affigt hyſer eller döljer fiendens ſpejare eller krigsfolk, eller åt fienden wärfwar eller anſkaffar ſådant folk, eller på annat dylikt ſätt honom tillhandagår, dömes till ſtraffarbete på lifstid eller från och med ſex till och med tio år.

10 §. Har någon gjort förſök till brott, ſom i 9 § ſagdt är, och blef endaſt genom omſtändigheter, ſom woro af gerningsmannens wilja oberoende, brottets fullbordan förhindrad; warde dömd till ſtraffarbete i högſt tio år.

11 §. Den, ſom i krigstid låter ſig ſåſom ſpejare af fienden brukas, miſte lifwet eller dömes till ſtraffarbete på lifstid.

12 §. Begår utländſk man, medan han i något af de förenade rikena wiſtas eller i deß tjenſt anſtälld är, brott, ſom i 4, 5, 6, 7, 8, 9 eller 10 § ſägs; warde derför lika med ſwenſk eller norſk man ſtraffad.

13 §. Bådar någon upp krigsfolk eller håller manſkap ſamman, ſom hemlof fått, att dermed utföra brott emot allmän ſäkerhet eller medborgerlig frihet; warde dömd till ſtraffarbete på lifstid eller från och med ſex till och med tio år. War faran ringa; då må tiden för ſtraffarbetet till fyra år nedſättas.

14 §. Sprider någon kring landet ut lögner eller falſka rykten, de der för rikets ſäkerhet farlige äro, i uppſåt att dermed komma allmänt buller eller owäſende åſtad; dömes till ſtraffarbete i högſt twå år eller fängelſe i högſt ſex månader, der gerningen ingen werkan hade, ſom ſwårare ſtraff medför.

15 §. Har den, ſom i uppdrag fått att i ärende, ſom riket rörer, med främmande makt något afhandla eller ſluta, uppſåtligen deß fördel emot riket främjat eller riket eljeſt ſkadat; dömes till ſtraffarbete på lifstid eller från och med åtta till och med tio år. Tager han, i ſådan affigt, gåfwa eller förläning af främ-

mande makt; dömes, ändå att skada deraf ej kom, till straffarbete från och med sex till och med tio år.

16 §. Tager annan, än den, som i 15 § sägs, gåfwa eller förläning af främmande makt, för att deß fördel emot riket främja eller riket eljest skada; dömes till straffarbete från och med fyra till och med åtta år.

17 §. Hwad den, som emot 15 eller 16 § sig förbrutit, af främmande makt tagit, ware till Kronan förwerkadt.

18 §. Har den, som betrodd är att weta hemliga underhandlingar, rådslag eller slut i ärende, derå rikets säkerhet eller rätt emot främmande makt ligger, dem uppenbarat, eller handling, som han i ty mål lönlig hålla bordt, utan lof utgifwit eller kungjort; dömes till straffarbete på lifstid eller från och med åtta till och med tio år. Skedde brottet utan uppsåt att skada göra, och war faran ringa; då må tiden för straffarbetet till twå år nedsättas.

19 §. Nu hafwa sådana hemligheter eller handlingar, som i 18 § sägas, kommit till annan persons kunskap eller i hans hand, och är honom weterligt, att de böra lönliga hållas: uppenbarar, utgifwer eller kungör han dem, i uppsåt att skada göra; warde dömd till straffarbete från och med fyra till och med sex år. Sker det utan dylikt uppsåt; ware straffet fängelse eller, der faran ringa war, böter.

20 §. Hwar som, i uppsåt att riket skada, förfalskar, undanhåller, förstörer eller förderfwar handling, som innefattar bewis för rikets säkerhet eller rättigheter emot annan stat; warde dömd till straffarbete från och med åtta till och med tio år eller på lifstid.

21 §. Den som, utan sådant uppsåt, som i 20 § sägs, men med kännedom om wigten af handling, som der omtalas, den med wilja undanhåller, förstörer eller förderfwar, dömes till fängelse eller till straffarbete i högst två år.

22 §. Hwar som wet förräderi eller sådant brott emot rikets säkerhet, som ofwan sagdt är, å färde wara, och det ej i tid upptäcker, dömes till fängelse eller till straffarbete i högst fyra år. Har han ej de skäl, hwarmed han tilltror sig kunna den brottslige till gerningen binda; uppenbare då, utan att nämna personen, de omständigheter, som honom kunniga äro, eller straffes som nyss är sagdt. Ej skall någon af de i 3 Kap. 11 § nämnda personer till straff efter denna § fällas, der brottets upptäckande icke utan angifwelse till åtal ske kunnat.

23 §. De i 13, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21 och 22 §§ gifna bestämmelser, skola och tillämpas, om de der nämnda brott emot Norge föröfwas.

24 §. Swensk eller Norsk man, som utan Konungens tillstånd låter bruka sig såsom sändebud från främmande makt, i angelägenhet, som något af de förenade rikena rörer, eller inlåter sig i underhandling derom med främmande makt eller deß sändebud, dömes till fängelse.

25 §. Wärfwar man utan Konungens tillstånd folk i riket till främmande krigstjenst; dömes till fängelse i högst sex månader eller böter.

26 §. Den, som förleder eller hjelper krigsman till rymning, dömes, om det sker i krigstid, till fängelse i högst sex månader eller straffarbete i högst två år, och, om det sker i fredstid, till böter eller fängelse i högst 6 månader.

27 §. Förgriper sig någon, med våld eller annan misshandel, å främmande stats Regent, medan han här i riket vistas; dömes till straffarbete på lifstid eller från och med sex till och med tio år. Sker slik förgripelse å främmande makts sändebud här i riket; då må, om för lika våld eller misshandel i allmänhet straffarbete ådömas bordt, straffarbetet, der högsta strafftiden är bestämd till tio år, förhöjas till sådant arbete på lifstid, och eljest till två år utöfver den för hvarje fall bestämda högsta strafftiden: är brottet i allmänhet med fängelse eller böter belagdt; må till straffarbete i högst två år dömas. Sker dråp, som i 14 Kap. 3 eller 4 § sägs, å någon af de personer nu nämnda äro; miste dråparen lifvet eller dömes till straffarbete på lifstid.

28 §. Talar eller skrifver man smädeligen emot person, som i 27 § nämnd är, eller förgriper man sig emot honom med hotelse eller annan misshirmelig gerning; straffes högst med straffarbete i två år.

29 §. Ej må brott, som i 27 eller 28 § sägs, der ej dråp skett, åtalas af allmän åklagare, utan att Konungen derttll lof gifver.

30 §. Den, som till straff efter 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 13, 15, 16, 18, eller 20 § sig skyldig gjort, varde ock dömd medborgerligt förtroende för alltid eller på viss tid förlustig. Lag samma vare, om någon till straffarbete efter 7 § förfallen är.

9 Kap. Om Majestätsbrott; så ock om brott emot Riksstyrelse eller Rikets Ständer.

1 §. Förgriper sig någon emot Konungen med våld eller annan misshandel å hans person; miste lifvet eller dömes till straffarbete på lifstid.

2 §. Förgripelse, som i 1 § sägs, emot Drottning, Enkedrottning eller Thronföljare, varde med straffarbete på lifstid eller från och med sex till och med tio år belagd.

3 §. Begås förgripelse, som i 1 § sägs emot annan person af Konungahuset, som Konglig eller Furstlig värdighet inom riket åtnjuter, än de i 2 § nämnda; då må, om för lika våld eller misshandel i allmänhet straffarbete ådömas bordt, straffarbetet, der högsta strafftiden är bestämd till tio år, förhöjas till sådant arbete på lifstid, och eljest till två år utöfver den för hvarje fall bestämda högsta strafftiden. Är brottet i allmänhet med fängelse eller böter belagdt; dömes gerningsmannen till straffarbete från och med sex månader till och med två år.

4 §. Warder å någon af de i 2 eller 3 § nämnda personer dråp föröfvadt, såsom i 14 Kap. 3 eller 4 § sägs; miste dråparen lifvet eller dömes till straffarbete på lifstid. Sker å någon af dessa personer dråp, som i 5 § af samma kapitel sägs; dömes

gerningsmannen till straffarbete på lifstid eller från och med sex till och med tio år.

5 §. Talar eller skrifver man smädligen emot Konungen, Drottning, Enkedrottning eller Thronföljare, eller förgriper sig emot någon af dem med hotelse eller annan misshärmlig gerning; dömes till straffarbete från och med sex månader till och med fyra år eller fängelse från och med sex månader till och med två år. Sker det emot person, som i 3 § nämnd är; ware straffet fängelse i högst ett år eller böter från och med femtio till och med ett tusen Riksdaler.

6 §. Ej må brott, som nu sagda äro, der ej dråp skett åtalas af allmän åklagare, utan att Konungen dertill lof gifwer.

7 §. Förgriper sig någon med wåld emot Riksstyrelse, som, i de fall grundlagen utsätter, i Konungens ställe regeringen förer, och sker brottet för att störa friheten i sådan Styrelses öfwerläggningar eller beslut, eller att deß sammankomster hindra; dömes till straffarbete på lifstid eller från och med sex till och med tio år: warder i det brott dråp å någon af Styrelsens medlemmar föröfwadt, såsom i 14 Kap. 3 eller 4 § sägs; miste dråparen lifwet eller dömes till straffarbete på lifstid. Innefattar gerningen förräderi; gälle hwad därom i 8 Kap. 1 § stadgadt är.

8 §. Förbryter man sig, på sätt i 5 § sägs, emot Riksstyrelse, som i 7 § omtalas, eller emot Rikets Ständer eller deras Afdelningar eller Utskott; dömes till fängelse eller böter från och med femtio till och med ett tusen Riksdaler.

9 §. Gör någon emot Norges Rikesstyrelse, eller emot Norges Storting eller deß Afdelningar eller Utskott, brott, som i 7 eller 8 § nämnes; ware ock lag, som der för hwarje fall stadgas.

10 Kap. Om brott emot offentlig Myndighet.

1 §. Gör någon wåld eller annan misshandel å embetsman, i embetsärende, eller för att honom till någon embetsåtgärd twinga eller derifrån hindra, eller att å honom för sådan åtgärd hämnas; dömes till straffarbete från och med två till och med sex år; dock må, der omständigheterna äro synnerligen mildrande, tiden för straffarbetet till sex månader nedsättas.

Med embetsman förstås i denna lag den, som med Konungens fullmakt å embetet försedd är, eller embete af lika wärdighet innehafwer, eller i sådan embetsmans ställe lagligen satt är; så ock domare, ändå att han ej blifwit af Konungen förordnad.

2 §. Talar eller skrifwer man smädligen, eller förgriper sig med hotelse eller annan misshärmlig gerning, emot embetsman, i eller för hans embete; ware straffet böter från och med tjugufem till och med ett tusen Riksdaler eller fängelse i högst ett år.

3 §. Hwad om brott emot embetsman i 1 och 2 §§ stadgadt är, gälle äfwen för det fall, då ledamot i Taxerings- eller Pröfnings-komité eller Styrelse öfwer allmänt werk eller allmän inrättning, eller den, som i nämnd eller jury sitter, wåldföres eller för-

olämpas, i eller för utöfningen af sådan befattning; dock må, der omständigheterna i dessa fall äro synnerligen mildrande, tiden för straffarbetet, om sådant å gerningen följa bör, till två månader nedsättas.

4 §. Förgriper sig någon, såsom i 1 eller 2 § förmäles, emot Norsk embetsman; ware lag, som i sagda §§ för hwarje fall skils.

5 §. Förbryter man sig, såsom i 1 eller 2 § sägs, emot tjensteman eller annan, den der icke innehafwer embete eller sådant uppdrag, som i 1 § omtalas, men är förordnad eller wald att offentligt tjensteärende förrätta eller annan allmän befattning utöfwa, eller kallad att wid offentlig förrättning tillhandagå; dömes, i det fall, som i 1 § sagdt är, till straffarbete i högst två år eller fängelse i högst sex månader, men, der omständigheterna äro synnerligen mildrande, till böter, och i det fall, som i 2 § sägs, till böter eller fängelse i högst sex månader. Samma lag ware ock, om sådant brott begås emot Norsk tjensteman.

6 §. Gör någon, wid offentlig förrättning, wåldsamt motstånd, utan att förrättningsman wåldföres; straffes med fängelse i högst sex månader eller böter.

7 §. Nu samlar sig folkmängd tillhopa och lägger det uppsåt å dagа, att med förenadt wåld sätta sig upp emot werkställighet af offentlig Myndighets bud, eller att den till någon embetsåtgärd twinga, eller att för sådan åtgärd hämnas: slingra sig de upprorsmän, på offentlig Myndighets befallning; då skola anstiftare och anförare dömas till straffarbete från och med sex månader till och med två år; men de öfrige ware från straff frie.

8 §. Slingra sig ej upprorsmän, utan wisa trotsighet emot offentliga Myndighetens befallning; warde dömde, anstiftare och anförare till straffarbete från och med två till och med fyra år, och annan deltagare i upproret till sådant arbete i högst två år eller, der omständigheterna äro synnerligen mildrande, till fängelse.

9 §. Göra upprorsmän wåld å person, eller bryta eller förstöra de hus, eller plundra eller förderfwa de annan egendom; då skola de dömas, anstiftare och anförare till straffarbete från och med sex till och med tio år, och annan deltagare i upproret till sådant arbete från och med två till och med sex år; warde ock för wåld eller annan brottslig gerning, som wid uppror begås, gerningsmannen straffad efter ty i 4 Kap. 1 § skils.

10 §. Dräper upprorsman den, som uppror stilla will; miste lifwet eller dömes till straffarbete på lifstid.

Warder upprorsman dräpen; ligge ogild.

11 §. Har någon muntligen inför menighet eller annan folkförsamling, eller i skrift, den han utspridt eller utsprida låtit, till uppror uppmanat; straffes, när uppmaningen ingen straffbar werkan hade, med fängelse i högst sex månader.

Samma lag ware om den, som annans skrift utspridt eller utsprida latit, för att derwed komma uppror åstad.

12 §. Till upprors stillande må krigsmanskap anwändas; dock ege det ej å upprorsmän wapen förr bruka, än den på stället wa-

rande Civilmyndighet tre gånger ljudeligen i Konungens namn befallt dem att genast åtskiljas, wid äfwentyr att wapenmakt eljest anwändes. Öfwergå upprorsmän så hastigt till wåld, att Civilmyndigheten ej kan så förfara, som nu sagdt är; då ege den Myndighet förordna, att uppröret med wapenmakt genast stillas skall. Ej må dock i något fall wapen längre brukas, än Civilmyndighet finner sådant, för upprorets stillande, nödigt wara.

Med Civilmyndighet förstås här Konungens Befallningshafwande, Borgmästare eller Polismästare i stad och Kronofogde å landet, eller den, som i sådan embetsmans ställe satt är.

Är ej Civilmyndighet tillstädes, och kan ej deß ankomst afbidas; då ege på stället warande högste Militärbefälhafware så förfara, som för Civilmyndigheten nu stadgadt är.

13 §. Samlar sig folkmängd tillhopa och störer lugnet eller allmänna ordningen, utan att dock lägga å daga sådant uppsåt, som i 7 § sägs, och stingrar sig ej den folkmängd, på offentlig Myndighets befallning, utan wisar trotsighet deremot; dä skola anstiftare och anförare af det upplopp till straffarbete i högst ett år och annan deltagare i upploppet till böter från och med tio till och med twåhundra Riksdaler dömas. Öfwergå de till wåld å person eller egendom; ware lag som i 9, 10 och 12 §§ om uppror sägs.

14 §. Sammankommer menighet å landet eller i stad till öfwerläggning om allmänt eller menigheten särskildt rörande ärende; då må tillträde till sammankomsten ej offentlig Myndighet förwägras. Ej må sammankomsten af Myndigheten upplösas, så framt derwid ej företages något, som emot lag stridande är eller eljest allmän ordning störer. Den, som underlåter att hörsamma Myndighetens bud i ty fall, straffes med böter från och med tio till och med twåhundra Riksdaler.

15 §. Säljer eller köper man röst wid wal till allmänt wärf; straffes med böter från och med femtio till och med ett tusen Riksdaler eller fängelse i högst sex månader. Lag samma ware, om någon, genom hot eller tubbande, walfriheten störer, eller eljest i wal obehörigen werkar.

16 §. Tager man häktad person eller fånge med wåld lös af den, som honom gripit eller i wärd hafwer, eller befriar man honom genom häktes eller fängelses brytande; warde dömd till straffarbete från och med sex månader till och med fyra år.

Gör man försök till brott, som nu sagdt är, och blef endast genom omständigheter, som woro af gerningsmannens wilja oberoende, brottets fullbordan förhindrad; straffes högst med straffarbete i två år.

17 §. Befriar man häktad person eller fånge, genom list eller annorledes, utan wåld; dömes till fängelse i högst sex månader eller straffarbete i högst två år.

18 §. Wid tillämpning af straff i fall, som i 16 eller 17 § sagdt är, skall synnerligt afseende göras å beskaffenheten af brott, derföre den häktade eller fångne i häkte insatt eller dömd war.

19 §. Hwar som olofligen tager bort, rifwer eller annorledes skadar offentlig Myndighets kungörelse eller underrättelse,

som till allmän kännedom anslagen är, straffes med böter, högst ethundra Riksdaler.

20 §. Griper någon Konungens Befallningshafwande i embetet, i ty att han pantar något till sig eller egenmäktigt slitsjer annan wid det han inneshafwer eller eljest sjelf tager sig rätt; straffes med böter eller fängelse i högst sex månader.

21 §. Bryter man offentlig Myndighets insegel, hwarmed saker eller skrifter tillslutne äro, eller rubbar man lös egendom, som är satt i qwarstad eller utmätt; ware ock straffet böter eller fängelse i högst sex månader.

22 §. Bryter någon emot förbud att gods slingra eller emot förbud att gifwa annans gods ut; straffes med böter.

23 §. Wägrar man inträde, ehwar det wara må, åt den, som i offentlig förrättning, eger att det fordra; böte från och med tio till och med twåhundra Riksdaler. Wägrar man honom handräckning, den han berättigad är att fordra; böte högst ethundra Riksdaler.

22 Kap. Om fridsbrott.

1 §. Gör man wåldsgerning å den, som bewistar gudstjenst; dömes till straffarbete i högst två år. War wåldet ringa, och kom ej deraf synnerlig förargelse; då må till fängelse i högst sex månader eller böter, dock ej under femtio Riksdaler, dömas.

2 §. Störer man gudstjenst genom swordom eller oljud eller kommer derwid eljest förargelse åstad; straffes med böter, dock ej under tjugufem Riksdaler, eller fängelse i högst sex månader.

3 §. Hwad i 1 och 2 §§ stadgadt är, gälle ock, om der sagda brott föröfwas wid gudstjenst, som dem tillåten är, hwilka till främmande lära sig bekänna. Åstadkommer man hos dem, wid annat tillfälle, förargelse genom gäckeri med deras troslära; straffes med böter.

4 §. Störer man griftefrid, i ty att man olofligen upptager eller eljest misshandlar lik, som i graf lagdt är; dömes till fängelse i högst sex månader eller straffarbete i högst två år. Misshandlar man obegrafwet lik; straffes med böter, dock ej under tjugufem Riksdaler, eller fängelse i högst sex månader.

5 §. Gör man wåldsgerning å annan inom Konungens slott i hufwudstaden eller annorstädes i slott, hus eller gård, der Konungen wistas, eller å rum, der Rikets Ständer eller deras Afdelningar eller Utskott församlade äro, eller inför sittande Rätt, Konungens Befallningshafwande eller annat allmänt Embetswerk; ware lag, som i 1 § sägs.

6 §. Åstadkommer man å ställe, som i 5 § sagdt är, förargelse genom swordom eller oljud, eller annorledes; straffes efter ty i 2 § stils.

7 §. Den, som i uppsåt att göra skada, eller eljest i wredesmod, emot annan drager knif eller swärd, eller spänner bössa, eller reser annat lifsfarligt wapen, wid gudstjenst, som i 1 eller 3 §

sägs, eller å sådant ställe, som i 5 § omtalas; warde, der ingen skada sker, ändock straffad med böter, ej under femtio Riksdaler.

8 §. Gör man wåldsgerning å annan för det han i sak inför Rätta, hos Konungens Befallningshafwande eller wid annat Embetswerk, sin eller annans talan fört eller wittnesmål aflagt, eller för att honom från sakens utförande eller wittnesmålets afläggande hindra; dömes till straffarbete i högst två år.

9 §. Gör man wåldsgerning å annan wid walförrättning, uppbördes-, kommunal- eller kyrkostämma, läsförhör, landtmäteriförrättning, eller annan sådan offentlig sammankomst, eller då allmänt ärende eljest förehafwes; warde den omständighet, wid straffets bestämmande för wåldet, såsom förswårande ansedd.

För swordom, oljud eller annan förargelse wid sådant tillfälle, ware straffet böter, högst ethundra Riksdaler.

10 §. Bryter man annans hemfrid, i ty att man med wåld, eller eljest emot hans wilja, intränger i hans hemwist, ware sig gård, hus eller fartyg, eller wägrar att derifrån, efter tillsägelse, sig begifwa, eller ock dit sig insmyger eller der gömmer sig undan, utan att kunna ställig anledning dertill wisa; straffes med böter, dock ej under tio Riksdaler, eller fängelse i högst sex månader. Begår någon sådant hemfridsbrott i uppsåt att annan wåldföra; må, ändå att uppsåtet ej warder fullbordadt, till straffarbete i högst två år dömas.

11 §. Brytes hemfrid genom husransakan af obehörig person eller i olaga ordning; ware straffet böter, dock ej under tio Riksdaler, eller fängelse i högst sex månader.

12 §. Bryter man hemfrid, i ty att man af ondska eller öfwerdåd, slår in fönster i annans hus, eller kastar i annans gård, hus eller fartyg in sten eller annat; straffes med böter från och med tio till och med ethundra Riksdaler. Sker det af okynne; ware bot högst femtio Riksdaler.

13 §. Brott, som i 10, 11 eller 12 § sagdt är, må ej åtalas af allmän åklagare, der det ej af målsegande till sådant åtal angifwes.

14 §. Har man, utan sådant hemfridsbrott, som i 10, 11 eller 12 § sägs, gjort wåld å annan, i hus eller gård, der han sitt hemwist hade, eller dit han i sara tillflykt tog, eller å fartyg, ehwäd han till besättningen hörde eller eljest hade lof eller lega för sig, eller ute å mark, der han sitt arbete förrättade; ware den omständighet, wid straffets bestämmande för wåldet, såsom förswårande ansedd.

15 §. Gör man oljud eller owäsende, eller far öfwerdådigt fram, så att annan deraf skadas kan, eller kommer eljest förargelse åstad å allmän wäg, gata eller torgplats, eller der allmän marknad eller auktion hålles; straffes med böter, högst ethundra Riksdaler. Wåldför man annan å sådant ställe, som nu sagdt är; då skall den omständighet, wid straffets bestämmande för wåldet, såsom förswårande anses.

13 Kap. Om förfalskningsbrott.

1 §. Den, som sig eller annan till nytta eller att dermed skada göra, genom tillägg, utplåning eller annorledes förfalskar eller ock förstör någon domstols eller annan offentlig Myndighets dombok eller hufwudprotokoll, Kronans räkenskapsböcker eller andra sådana handlingar eller skrifter, som till allmän nytta och efterrättelse äro; dömes till straffarbete från och med fyra till och med åtta år.

2 §. Har någon antingen förfalskat allmän handling, som är utgifwen i Konungens namn, eller i Rikets Ständers eller deras Afdelningars, eller i domstols, Konungens Befallningshafwandes eller annan offentlig Myndighets, eller i särskild embets- eller tjenstemans uti ärende, som till hans embete eller tjenst hörer, eller å falsk skrift tillsatt eller annorledes förskaffat sig underskrift eller besegling, hwarmed sken af allmän handling deråt beredes; och har han af den falska handlingen, sig eller annan till nytta eller att dermed skada göra, bruk gjort; dömes till straffarbete från och med ett till och med fyra år.

3 §. War handlingen af mindre wigt, såsom betyg om frejd, fattigdom, sjukdom, eller annat dylikt; och har man deraf sig begagnat för att sig eller annan forthjelpa, eller underhåll, sjukwård eller annan slik förmån åt sig eller annan förskaffa; då skall till straffarbete i högst ett år dömas.

4 §. Den, som falskeligen i annan persons namn skrifwer köpebref, testamente, kontrakt, skuldebref, wexel, inwisning, kredit- eller qwittobref, handelsbok eller annan enskild handling, som till bewis om rättighet eller befrielse från förbindelse tjenar, eller riktig sådan handling genom tillägg, utplåning eller annorledes förfalskar; eller å falsk skrift tillsätter eller förskaffar sig underskrift, hwarmed sken af gällande handling deråt beredes; warde, der han den handling, sig eller annan till nytta eller att dermed skada göra, begagnar, dömd till straffarbete från och med sex månader till och med fyra år.

5 §. Har man, på sätt i 4 § säges, skrifwit eller förfalskat och begagnat annan enskild handling, än de der nämnda, såsom orlofssedel, betyg om frejd, fattigdom, sjukdom eller annat dylikt; dömes till straffarbete i högst sex månader.

6 §. Brukar någon, i afsigt som förut sagd är, allmän eller enskild handling, den han wet falsk wara; straffes så, som hade han förfalskningen sjelf gjort.

7 §. Den som, sig eller annan till nytta eller att dermed skada göra, å papper, wara, mått, wigt eller annat, som med Statens eller andra allmänna stämplar eller märken teckнas, falskeligen dylika stämplar eller märken anbringar; eller förfalskar eller missbrukar stämpling eller märkning, som rätteligen gjord är; eller förfalskar det, som i behörig ordning blifwit stämplad eller märkt; dömes till straffarbete från och med ett till och med fyra år.

Är ej bruk gjordt af det förfalskade; må tiden för straffarbetet nedsättas till hälften af den eljest för brottet stadgade minsta strafftid. Har man, i fall som sist sagdt är, af egen drift förstört det förfalskade eller genom widtagna åtgärder förebyggt all skadlig werkan deraf; ware från answar fri.

8 §. Har någon, med wetskap om sådan förfalskning, som i 7 § sägs, i bedräglig afsigt det förfalskade begagnat; straffes så, som hade han förfalskningen sjelf gjort.

9 §. Norska allmänna handlingar, stämplar och märken ware, om förfalskning eller misbruk deraf sker, lika med Swenska ansedda.

10 §. I fråga om förfalskning af handling, som utfärdas af offentlig Myndighet i annan Stat, än nu sagd är, eller bruk af sådan weterlig falsk handling, gälle hwad om förfalskningsbrott, som i 4, 5 eller 6 § sägs, stadgadt är.

11 §. Rifwer, flyttar eller wrider man i bedrägligt uppsåt, rå och rör eller annat gränsmärke, eller märke, som till betecknande af bestämd wattenhöjd satt är; dömes till straffarbete från och med sex månader till och med fyra år.

Samma lag ware om den, som sådant märke falskeligen sätter.

12 §. Eftergör någon guld- eller silfwermynt, som inom eller utom riket gängbart är; dömes till straffarbete från och med fyra till och med åtta år.

Warder kopparmynt eftergjordt; då skall till straffarbete från och med sex månader till och med twå år dömas.

Har man ej myntet utgifwit eller begagnat, eller äro omständigheterna eljest synnerligen mildrande; må tiden för straffarbetet nedsättas till hälften af den eljest för brottet stadgade minsta strafftid.

13 §. Den, som i bedräglig afsigt filar eller klipper guld- och silfwermynt, eller det eljest på något sätt minskar, eller gifwer åt ringare mynt sken af det, som högre är; dömes till straffarbete från och med sex månader till och med fyra år.

Är ej bruk gjordt af det förfalskade; må tiden för straffarbetet nedsättas till hälften af den eljest för brottet stadgade minsta strafftid.

14 §. Eftergör man sedel, som af Rikets Ständers Bank eller annat Rikets allmänna penningewerk, af annan Stats Bank eller, med tillstånd af in- eller utländsk regering, af enskildt penningewerk utgifwen är, för att såsom penningar allmänneligen gå och gälla; dömes till straffarbete från och med fyra till och med tio år.

Lag samma ware, der man riktig sådan sedel förändrar, så att derigenom åt densamma gifwes sken af högre wärde, eller å dylik sedel, som upphört att gälla, utplånar tecken, hwarigenom sådant utmärkes, eller eljest dermed widtager åtgärd, hwarigenom sken af giltig sedel deråt beredes.

Har den, som sedel eftergjort eller, på sätt nu sagdt är, förändrat, sedeln ej utgifwit eller begagnat; må tiden för straffarbetet nedsättas till hälften af den eljest för brottet stadgade minsta strafftid.

15 §. Har man eftergjort mynt eller penningesedel, eller sådan sedel, på sätt i 14 § sägs, förändrat, och kan af omständigheterna pröfwas, att det ej i bedräglig afsigt skett; straffes ändock, der han ej af egen drift det eftergjorda eller förändrade förstört eller all skadlig werkan deraf förebyggt, med böter, högst ethundra Riksdaler.

16 §. Utpränglar någon wederlagen falskt mynt eller falsk penningesedel; straffes så, som hade han förfalskningen sjelf gjort.

Warder bedrägeriet uppdagt innan skada skett; må tiden för straffarbetet nedsättas till hälften af den eljest för brottet stadgade minsta strafftid.

17 §. Har någon blifwit med falskt mynt eller falsk penningesedel bedragen och, ändå att han sådant märkt, sedan det mynt eller den sedel till annan utgifwit eller sökt utgifwa; dömes till fängelse eller straffarbete i högst två år.

18 §. Har någon, antingen i uppsåt att begå förfalskning eller missbruk af stämplar eller märken, som i 7 eller 9 § omförmälas, eller att eftergöra eller förfalska mynt eller penningesedel, eller, med wetskap om annans uppsåt till sådant brott, förfärdigat eller anskaffat stamp, märkjern, form eller annat werktyg, hwarmed förfalskningen werkställas skulle, och kommer ej brottet till fullbordan; ware ändock dömd till straffarbete i högst två år eller fängelse i högst sex månader.

Har någon utan behörigt uppdrag förfärdigat sådana stampar, märkjern, formar eller werktyg, som i föregående moment omtalas; warde, ändå att han om uppsåt eller wetskap, som der sägs, ej öfwerbygad warder, straffad med böter, högst ethundra Riksdaler.

Har man, i fall som i denna § sägas, af egen drift det förfärdigade eller anskaffade förstört eller obrukbart gjort; ware från straff fri.

19 §. Nu komma stampar, märkjern, formar eller werktyg, som i 18 § omförmälas och äkta äro, någon lofligen tillhanda: hörer honom ej till att dem wårda; bör han dem till Konungens Befallningshafwande eller i annan allmän wärd aflemna: gör han det ej och warda de af annan, utan hans wetskap och wilja, missbrukade; straffes med böter, högst ethundra Riksdaler. Samma lag ware, om den, som efter behörigt uppdrag förfärdigat slika werktyg, underlåter att dem aflemna till wederbörande, som dem beställt, eller deß kända bud, eller annorledes dem misswårdar, och missbruk deraf sker.

20 §. Med falska stampar, märkjern, formar eller andra till förfalskning ämnade werktyg, så ock med hwad genom förfalskning tillkommit, skall så förfaras, att missbruk deraf ej ske kan.

21 §. Den, som till straff efter 1, 2, 4, 7, 11, 12, 13, 14 eller 16 § fälles, warde ock dömd medborgerligt förtroende för alltid eller på wiß tid förlustig. Pröfwas någon skyldig till straffarbete efter 18 §; då skall han tillika dömas till förlust af medborgerligt förtroende på wiß tid.

13 Kap. Om mened.

1 §. Har någon, emot bättre wetande, burit falskt wittnesbörd eller eljest afgifwit falsk utsaga, och det wittnesbörd eller den utsaga med laga edgång inför domstol, eller annorstädes efter domstols förordnande, bekräftat; dömes, för mened, till straffarbete från och med två till och med sex år.

2 §. Har någon genom mened bidragit dertill, att den, som oskyldig är, blifwit fälld till straff, det han till fullo eller till någon del undergått; ware ock menedaren förfallen till straff efter 16 Kap. 3 §; och gånge, wid straffens tillämpning, som i 4 Kap. 1 § stils.

3 §. Återkallar menedare, af egen drift, falskt wittnesmål eller annan falsk utsaga, förr än annan deraf skada lidit; ware straffet för hans brott fängelse eller böter.

4 §. Förtiger den, som wittnar eller eljest på ed höres, hwad honom till upplysning i målet weterligt är, och pröfwas han hafwa det af obetänksamhet gjort; straffes med böter eller fängelse i högst sex månader.

5 §. Har bekännare af lära, hwari edgång ej tillåten är, på annat, i stället för ed, wederlaget fält, bekräftat falskt wittnesbörd eller annan falsk utsago, eller har någon wittnat falskt inför Rätta, då ed honom eftergifwen warit; warde så ansedd, som hade han ed gått.

6 §. Den, som gjort sig förfallen till straff efter 1 eller 2 §, skall ock dömas medborgerligt förtroende för alltid förlustig.

14 Kap. Om mord, dråp och annan misshandel.

1 §. Den som, i uppsåt att döda, med berådt mod beröfwar någon lifwet, skall, för mord, mista lif sitt eller dömas till straffarbete på lifstid.

2 §. Har någon gjort försök till mord, och blef endast genom omständigheter, som woro af gerningsmannens wilja oberoende, brottets fullbordan förhindrad; warde han dömd till straffarbete på lifstid eller från och med sex till och med tio år. Kom af gerningen ringa eller ingen skada; då må tiden för straffarbetet till två år nedsättas.

3 §. Hwar som, i uppsåt att döda, men af hastigt mod, beröfwar annan lifwet, dömes, för dråp, till straffarbete på lifstid eller i tio år.

War gerningsmannen, utan egen skuld, genom swår förolämpning eller synnerlig misshandel, af den dräpne till wrede retad, eller äro omständigheterna eljest synnerligen mildrande; då må tiden för straffarbetet till sex år nedsättas.

4 §. Har någon genom uppsåtlig misshandel dödat annan, och skedde den misshandel med berådt mod, men utan afsigt att dräpa; dömes gerningsmannen till straffarbete på lifstid eller från och med

åtta till och med tio år. Äro omständigheterna synnerligen mildrande; då må straffet nedsättas till straffarbete i fyra år.

5 §. Warder någon dräpen, såsom i 4 § sägs, men skedde misshandeln af hastigt mod; dömes dräparen till straffarbete från och med fyra till och med åtta år.

War gerningsmannen, utan egen skuld, till wrede af den dräpne retad, såsom i 3 § sägs, eller förekomma eljest synnerligen mildrande omständigheter; då må straffet nedsättas till straffarbete två år.

6 §. Begår lifstidsfånge dråp, som i 3 eller 4 § sägs, och äro ej omständigheterna mildrande; miste lifwet.

7 §. Hafwa flere deltagit i misshandel, hwaraf någon ljutit döden; då skall en hwar, som tillfogat den döde lifsfarlig skada, och, der ej wiss skada war i sig sjelf lifsfarlig, en hwar, som tillfogat den döde någon af de skador, hwilka i förening orsakat döden, dömas till det straff, hwartill han, om den af honom åstadkomna skadan ensam warit dödande, gjort sig förfallen. Den, som å den döde gjort ringare misshandel, straffes för delaktighet i dräpet efter 3 Kap. 4 §, der ej gerningen eljest är med högre straff belagd.

8 §. Kan ej utrönas hwilken eller hwilka tillfogat den döde skador, som i och för sig eller i förening warit lifsfarliga; ware straffet för den, som i uppsåt att döda gjort wåld å den dräpne, straffarbete i högst sex år; för den, som med berådt mod, men utan sådant uppsåt, som sagdt är, deltagit i misshandeln, straffarbete i högst fyra år; och för den, som af hastigt mod och utan uppsåt att döda warit i gerningen delaktig, straffarbete i högst två år.

9 §. Är någon ouppsåtligen, genom wårdslöshet, oförsigtighet eller försummelse, wållande till annans död; dömes till böter, dock ej under femtio Riksdaler, eller fängelse i högst sex månader.

War wållandet synnerligen grost; då må till straffarbete i högst två år dömas.

10 §. Har någon misshandlat annan så, att han deraf fått swår kroppsskada, och war sådan skada åstyftad; dömes, om skadan skedde med berådt mod, till straffarbete från och med sex till och med tio år, och, om den skedde af hastigt mod, till straffarbete från och med två till och med sex år.

Med swår kroppsskada förstås i denna lag förlust af talförmåga, syn eller hörsel, swårt lyte eller annat swårt kroppsfel, stadigwarande swårt mehn å helsa, eller lifsfarlig sjukdom.

11 §. Har någon misshandlat annan, såsom i 10 § sägs, utan uppsåt att åstadkomma sådan skada, som i samma § nämnd är; då skall gerningsmannen dömas, om misshandeln skedde med berådt mod, till straffarbete från och med två till och med sex år, och, om den skedde af hastigt mod, till straffarbete i högst två år.

12 §. Gör någon uppsåtligen sådan misshandel å annan, att deraf kommer mindre lyte eller kroppsfel eller lindrigare sjukdom, än i 10 § sägs; straffes högst med straffarbete i två år.

13 §. För uppsåtlig misshandel, hwarå ringare eller ingen skada följt, ware straffet böter eller fängelse i högst sex månader.

14 §. Hafwa flere deltagit i miſshandel, hwaraf kommit ſkada, ſom i 10 eller 12 § ſägs; då ſkola, wid ſtraffets beſtämmande, de grunder, ſom i 7 § äro ſtadgade, tillämpas.

Kan ej utrönas af hwilken eller af hwilka ſkadan blifwit gjord, då ſkall en hwar, ſom i miſshandeln deltagit, dömas, om ſkadan war af beſkaffenhet, ſom i 10 § ſägs, till ſtraffarbete i högſt två år eller fängelſe i högſt ſex månader, och, om ſkadan ringare war, till böter eller fängelſe i högſt ſex månader.

15 §. Har någon, i uppſät att göra ſkada eller eljeſt i wredesmod, emot annan dragit knif eller ſwärd, ſpännt bössa eller reſt annat lifsfarligt wapen; då ſkall den omſtändighet, om ſkada ſker, wid ſtraffets beſtämmande, ſåſom förſwårande anſes; och må, i ty fall, för ſådan miſshandel, ſom i 13 § ſägs, till ſtraffarbete i högſt ſex månader dömas. Kommer ej ſkada; ware ſtraffet böter från och med tio till och med femtio Riksdaler.

16 §. Nu kan ſå hända, att någon, under utöfning af laga rättighet att aga den, ſom under hans lydnad ſtår, tillfogar honom ſkada, och är den ſå ringa, ſom i 13 § ſägs; derföre må han ej till ſtraff fällas.

17 §. Är någon ouppſåtligen, på ſätt i 9 § ſägs, wållande till kroppsſkada, ſom i 10 § nämnd är; ſtraffes med böter eller fängelſe i högſt ſex månader.

För wållande till ſkada, ſom i 12 § ſägs, ware ſtraffet böter, högſt femtio Riksdaler.

18 §. Har någon gifwit annan gift eller dylikt för att honom ſkada, och dör han deraf; ſtraffes gerningsmannen efter 1 § ſåſom för mord. Kommer af den förgiftning ſwår kroppsſkada; dömes till ſtraffarbete på lifstid eller, der omſtändigheterna äro ſynnerligen mildrande, till ſådant arbete från och med ätta till och med tio år. Följer af gerningen ringare eller ingen ſkada, eller ſtadnar brottet wid förſök; då ſkall till ſtraffarbete från och med fyra till och med åtta år dömas.

Har någon, i uppſåt att annan till lif eller helſa ſkada, tillredt gift eller dylikt, men gifter ej att till fullbordandet af ſitt uppſåt göra förſök; warde till ſtraffarbete i högſt två år dömd, der han ej, af egen drift och förr, än brottet blef upptäckt, giftet förſtört.

19 §. Förgiftar någon, i uppſåt att ſkada andra till lif eller helſa, waror, ſom till ſalu hållas, eller hwad annat ſom helſt, ſå att allmän fara för menniſkors lif eller helſa deraf kommer; dömes till ſtraffarbete från och med ſex till och med tio år. Får någon af den förgiftning död eller ſwår kroppsſkada; ware lag, ſom i 18 § ſkils.

20 §. Har någon, utan uppſåt, orſakat förgiftning, ſom i 19 § ſägs, och ſöker ej, ändå att han det warſe blifwit, att faran deraf, ſå widt ſke kan, genaſt afwärja; ware förfallen till ſtraffarbete från och med ſex månader till och med två år. Får någon af förgiftningen ſwår kroppsſkada; då ſkall till ſtraffarbete från och med två till och med ſex år dömas. Ljuter någon deraf döden; dömes till ſtraffarbete från och med ſex till och med tio år.

21 §. Bryter den, som till försäljning af gift berättigad är, emot föreskrift, som till förekommande af misbruk eller skada deraf blifwit gifwen, eller säljer eller utlemnar den gift, som dertill oberättigad är, och får någon af giftet döden; dömes till fängelse eller straffarbete i högst twå år. Får någon af giftet swår kroppsskada; då skall till fängelse i högst sex månader dömas.

22 §. Har qwinna, som af olofligt beblandelse blifwit hafwande, wid födseln eller derefter uppsåtligen dödat sitt foster, ware sig genom handawerkan eller underlåtenhet af det, som till fostrets bibehållande wid lif nödigt war; dömes, för barnamord, till straffarbete från och med fyra till och med tio år.

23 §. Har qwinnan med berädt mod gjort försök att döda fostret, och blef endast genom omständigheter, som woro af hennes wilja oberoende, brottets fullbordan förhindrad, eller har hon utsatt fostret eller det uppsåtligen från sig stilt och i hjelplöst tillstånd försatt, och fanns fostret wid lif igen; warde hon dömd till straffarbete från och med sex månader till och med twå år. Fick fostret swår kroppsskada; må tiden för straffarbetet höjas till fyra år. Sättes fostret ut å sådant ställe eller under sådana omständigheter, som i 32 § sägas; ware lag, som der stadgas.

24 §. Har qwinnan sökt ensligbet wid födseln, och warder fostrets död, utan hennes uppsåt, orsakad af det hjelplösa tillstånd, hwari hon sig försatt; dömes till straffarbete från och med sex månader till och med twå år.

25 §. Har qwinna, som af olofligt beblandelse hafwande warit, födt i ensligbet och fostret förstört eller å lön lagt; dömes, om hon den ensligbet sökt, till straffarbete från och med twå till och med fyra år, och, om hon den ej sökt, till straffarbete från och med sex månader till och med twå år, der ej i något af dessa fall utrönes, att fostret omkommit utan modrens wållande, eller att det warit dödfödt eller så ofullgånget, att det ej med lif framfödas kunnat.

26 §. Qwinna, som i uppsåt att döda eller fördrifwa sitt foster, nyttjar inwärtes eller utwärtes medel, som sådan werkan hafwa kan; warde dömd, om fostret kommer utan lif eller ofullgånget fram, till straffarbete från och med twå till och med sex år, och i annat fall, till sådant arbete eller fängelse i högst sex månader.

27 §. Den som, med qwinnans wilja, söker döda eller fördrifwa hennes foster, på sätt i 26 § sägs, straffes såsom i samma § stadgadt är.

28 §. Har någon, utan qwinnans wilja, sökt döda eller fördrifwa hennes foster, på sätt i 26 § sägs; dömes, om fostret kommer utan lif eller ofullgånget fram, till straffarbete från och med sex till och med tio år, och, i annat fall, till sådant arbete från och med sex månader till och med twå år. Fick qwinnan af gerningen swår kroppsskada; dömes till straffarbete på lifstid eller i tio år: fick hon deraf döden; miste gerningsmannen lifwet eller dömes till straffarbete på lifstid.

29 §. Föröfwar någon å qwinna, den han wet hafwande wara, sådan misshandel, att fostret förgås eller kommer ofullgånget fram, och hade han ej uppsåt att fostret skada; dömes, om misshandeln skedde med berådt mod, till straffarbete från och med två, till och med fyra år, och, om den skedde af hastigt mod, till straffarbete från och med sex månader till och med två år; dock må, der brottet är med synnerligen mildrande omständigheter förenadt, straffet nedsättas i förra fallet till straffarbete i sex månader och i sednare fallet till fängelse.

30 §. Har någon i annat fall, än i 23 § sägs, uppsåtligen satt ut barn, det han pligtig war att wårda och som sig sjelf ej hjelpa kunde, eller det eljest uppsåtligen från sig skilt och sämedelst i hjelplöst tillstånd försatt, och skedde det å sådant ställe eller under sådana omständigheter, att gerningsmannen ej med sannolikhet kunde wänta barnets räddning; dömes till straffarbete från och med två till och med sex år. Fick barnet swår kroppsskada; dömes till straffarbete från och med sex till och med tio år: ljöt det döden; dömes till straffarbete på lifstid eller i tio år.

31 §. Blef barnet utsatt å sådant ställe eller under sådana omständigheter, att fara för deß lif eller helsa wäl war för handen, men gerningsmannen dock med sannolikhet kunde wänta deß räddning; då skall till straffarbete i högst två år dömas. Fick barnet swår kroppsskada; dömes till straffarbete från och med två till och med sex år: ljöt det döden; ware gerningsmannen förfallen till straffarbete från och med sex till och med tio år.

32 §. Sattes barnet ut å sådant ställe eller under sådana omständigheter, att fara för deß lif eller helsa ej syntes wara för handen; då skall till böter eller fängelse i högst sex månader dömas. Fick barnet swår kroppsskada; dömes till straffarbete från och med sex månader till och med två år: ljöt det döden; dömes till straffarbete från och med två till och med fyra år.

33 §. Har någon, på sätt i 30 § sägs, utsatt eller från sig skilt sjuklig, bräcklig eller eljest hjelplös person, den han pligtig war att wårda, och skedde det å ställe eller under omständigheter, som i 30, 31 eller 32 § sägas; ware lag, som der för hwarje fall stadgadt är.

34 §. Sätter någon ut eller öfwergifwer den han sig åtagit eller eljest pligtig är att fortskaffa eller ledsaga, och sker det å sådant ställe eller under sådana omständigheter, som i 30, 31 eller 32 § sägas; ware ock lag, som der för hwarje fall stadgas.

35 §. Begår någon mord eller dråp å skyldeman i rätt uppstigande led eller å sin maka, eller ock å stjuf- eller swärföräldrar, fosterföräldrar, förmyndare, husbonde eller annan, under hwars lydnad man står; warde den omständighet såsom synnerligen förswärande ansedd.

36 §. Gör någon uppsåtligen annan misshandel å skyldeman i rätt uppstigande led; då må straffet ej sättas lägre än två månaders straffarbete: äro omständigheterna förswärande; må straffarbetet förhöjas till sådant arbete på lifstid, om högsta straffiden är i allmänhet bestämd till tio år, och, i annat fall, till två år

utöfwer den i allmänhet bestämda högsta strafftiden. Sker sådan misshandel å annan af de personer, som i 35 § äro nämnda; warde den omständighet såsom synnerligen förswårande ansedd, och må ej till lindrigare straff än fängelse dömas.

37 §. Förbryter man sig, såsom i 15 § sägs, emot någon af de personer, som i 35 § äro nämnda; warde, der ingen skada sker, ändock straffad med fängelse i högst sex månader.

38 §. Hafwa twänne, efter aftal, inlåtit sig i enwig med hwarandra, och warder någon deri dödad; dömes dråparen till straffarbete från och med sex till och med tio år. War det aftal gjordt, att enwiget ej skulle utan enderas död slutas, och kommer död deraf; dömes till straffarbete på lifstid eller i tio år. Får någon i enwig swår kroppsskada; ware gerningsmannen förfallen till straffarbete från och med två till och med sex år: skedde ringare eller ingen skada; dömes till fängelse från och med sex månader till och med två år.

39 §. Den, som utmanar annan till enwig, eller slik utmaning antager, skall, ändå att i enwiget ej kommer till werkställighet, straffas med fängelse.

40 §. Förfar någon wid enwig swikligen, och får den andre död deraf; ware lag, som om mord i 1 § sägs. Blef genom den enes swikliga förfarande swår kroppsskada den andre tillfogad; dömes gerningsmannen till straffarbete från och med sex till och med tio år. Kom deraf ringare skada; dömes till straffarbete från och med två till och med sex år.

41 §. Låter någon bruka sig till biträde wid uppgörande af aftal om enwig, eller till wittne wid sådan strid; warde straffad med fängelse.

42 §. Har man, wid dråp eller annan misshandel, träffat annan, än den man döda eller misshandla wille; straffes som wore gerningen föröfwad emot den, åt hwilken den ämnad war; dock skall ej, till straffets förhöjning, afseende å särskild egenskap hos denne eller å särskildt förhållande mellan honom och gerningsmannen göras annorlunda, än såsom en förswårande omständighet.

43 §. Har någon genom uppsåtlig misshandel tillfogat annan sådan kroppsskada, att denne deraf ljutit döden, men blef skadan dödsorsak endast i förening med omständigheter, de der, utan gerningsmannens skuld, efteråt tillkommit, såsom särskild sjukdom, dröjsmål med begagnande af botemedel, sedan sådant anwändas kunnat, wårdslöshet eller osnicklighet wid botemedels anwändande, eller annat dylikt ofall; då må, för dråpet, ej till högre straff dömas, än efter ty i 9 § sägs.

44 §. De grunder, som i 43 § sägas, skola ock tillämpas i mål, som angå kroppsskada, hwaraf död ej följt.

45 §. Misshandel, som i 12 eller 13 § sägs, ändå att den skett emot maka, sjuf- eller swärföräldrar, fosterföräldrar, förmyndare, husbonde eller annan förman, så ock brott efter 15 eller 37 §, må ej åtalas af allmän åklagare, der ej målsegande brottet till sådant åtal angifwer, eller det blifwit föröfwadt under sabbat eller

wid sådant tillfälle, eller å sådan ort, som i 11 Kap. 9 eller 15 § omförmäles.

Wållande, hwarom i 17 § sägs, må ej åtalas af annan än målsegande.

46 §. Den, som gjort sig förfallen till straff efter 1, 2, 18, 19, 27, 28 eller 40 §, skall ock dömas medborgerligt förtroende för alltid eller på wiß tid förlustig.

15 Kap. Om brott emot annans frihet.

1 §. Förfätter man uppsåtligen någon i slafweri, eller drifwer handel med neger eller annan, för att honom i sådant tillstånd försätta eller qwarhålla, eller tager man weterligen om bord, anhåller eller inspärrar någon å fartyg för att honom såsom slaf bortföra; dömes till strafarbete på lifstid eller i tio år; och ware fartyg, som till sådant ändamål begagnades, tillika med den laddning, som det då innehade, till Kronan förbrutet.

2 §. Har någon antagit tjenst å fartyg, med wetskap att det till slafhandel eller slafwars bortförande bestämdt war, och warder fartyget till sådant ändamål begagnadt, medan han derå i tjenst är; strafes, såsom medhjelpare, efter 3 Kap. 4 §, ändå att han med slafwarne eller deras behandling sig ej befattat.

3 §. Utrustar, upplåter eller befraktar man fartyg till slafhandel eller slafwars bortförande; warde, der fartyget ej till sådant ändamål begagnas; dömd till straffarbete från och med fyra till och med åtta år.

4 §. Penningar eller deras wärde, som någon till slafhandel eller befraktning af fartyg till slafwars förande, eller till utrustning af fartyg, som i 3 § sägs, anwändt eller sig betingat, ware till Kronan förbrutne.

5 §. Har någon med wåld eller annorledes bemäktigat sig annan och honom å öde ort eller annat sådant ställe utsatt, att uppenbar fara war för hans lif; dömes till straffarbete, från och med sex till och med tio år. Fick den utsatte deraf swår kroppsskada; dömes till straffarbete på lifstid eller från och med åtta till och med tio år; ljöt han deraf döden; miste gerningsmannen lifwet eller dömes till straffarbete på lifstid.

6 §. Den, som olofligen, med wåld eller annorledes, bemäktigar sig annan och honom, emot hans wilja, ur riket förer, så ock den, som utan föräldrars eller förmyndares samtycke, förer ur riket barn, som ej fyllt femton år, ehwad det sker med deß wilja eller ej, dömes till straffarbete från och med två till och med sex år.

7 §. Har den, som annan bortfört, efter ty i 6 § sägs twungit honom till främmande krigs- eller skeppstjenst, eller eljest i twångstillstånd honom försatt; dömes till straffarbete från och med sex till och med tio år eller på lifstid. Föröswar man sådant brott emot annan utrikes, utan att hafwa honom dit fört, såsom i 6 § sägs; dömes till straffarbete från och med två till och med sex år.

8 §. Den, som olofligen bemäktigar sig och från föräldrars eller annans wård skiljer barn, som ej fyllt femton år, ehwad det sker med barnets wilja eller ej, dömes, när barnet ej ur riket föres, till straffarbete från och med sex månader till och med fyra år. Sker det för att begagna barnet till tiggeri eller att det eljest till wanart öfwa; då skall till straffarbete från och med fyra till och med åtta år dömas.

9 §. Hwar som olofligen, genom inspärrande eller fängslande, eller annorledes, beröfwar någon friheten, dömes till straffarbete i högst fyra år eller, der omständigheterna äro synnerligen mildrande, till fängelse. Har, genom sådant brott, friheten warit öfwer år och dag någon beröfwad, eller har den, emot hwilken brottet begicks, lidit swår misshandel, medan han inspärrad war; då skall till straffarbete i högst sex år dömas.

10 §. Nu har någon, för förment brott, annan utan laga skäl gripit: skedde det ej af argt uppsåt, och blef med den gripne så förfaret, som om laga häktning stadgadt är; då skall till fängelse i högst sex månader eller böter dömas.

11 §. Pinar man annan för att twinga honom till bekännelse i någon sak; dömes till straffarbete i högst två år. Är brottet med synnerligen förswärande omständigheter förenadt; då må tiden för straffarbetet höjas till fyra år.

12 §. Tager man qwinna med wåld och, emot hennes wilja, med henne öfwar otukt, eller twingar man henne dertill genom hot, som innebär trängande fara; warde dömd till straffarbete från och med sex till och med tio år. Fick qwinnan af den gerning swår kroppsskada; dömes till straffarbete på lifstid eller i tio år: ljöt hon deraf döden; miste gerningsmannen lifwet eller dömes till straffarbete på lifstid.

13 §. Har någon, genom döfwande eller annat medel, uppsåtligen försatt qwinnan i yrsel, sömn eller wanmakt, så att hon saknat bruket af fri wilja eller warit ur ständ att sig wärja, och har han med henne i den belägenhet otukt öfwat; ware lag, som i 12 § stadgas.

14 §. Har någon, i uppsåt, som i 12 eller 13 § omtalas, wåld, hot eller list, som der sägs, emot qwinna brukat, utan att uppsåtet fullbordadt blef; warde till straffarbete i högst sex år eller fängelse dömd. Fick qwinnan af den gerning swår kroppsskada; då skall till straffarbete från och med fyra till och med tio år dömas: ljöt hon deraf döden; dömes till straffarbete på lifstid eller från och med åtta till och med tio år.

15 §. Har någon öfwat otukt med qwinna, den der, honom weterligen, befanns i yrsel, sömn eller wanmakt, så att hon saknade bruket af fri wilja eller war ur ständ att sig wärja, och hade han ej i det tillstånd henne försatt; dömes till straffarbete från och med två till och med sex år. Fick qwinnan swår kroppsskada; dömes gerningsmannen till straffarbete från och med sex till och med tio år: ljöt hon deraf döden; då skall till straffarbete på lifstid eller i tio år dömas.

16 §. Brott, som i 12, 13, 14 eller 15 § sagdt är, må ej åtalas af allmän åklagare, der ej qwinnan af brottet död ljutit, eller det af henne eller hennes målsmans till sådant åtal angifwet warder. Ej heller må sådant åtal anställas sedan sex månader förflutit efter det brottet skedde, der ej laga förfall wisas eller så är, att döden genom brottet blifwit qwinnan tillskyndad.

17 §. Den, som tager och bortförer eller i sitt wåld qwarhåller qwinna, mot hennes wilja, i uppsåt att henne till giftermål eller otukt förmå, dömes till straffarbete från och med två till och med sex år.

18 §. Bortförer man qwinna, som ej fyllt femton år, med hennes wilja, men utan samtycke af målsman, i sådant uppsåt, som i 17 § sägs; dömes till straffarbete från och med sex månader till och med två år. Bortföres omyndig qwinna, som fyllt femton år, med sin wilja, från fader eller moder eller dem, som i deras ställe äro, i sådant uppsåt som nämdt är; dömes gerningsmannen till fängelse eller böter.

19 §. Brott, som i 17 § sägs, må ej åtalas af allmän åklagare, der ej qwinnan eller hennes målsman det till sådant åtal angifwer: ej heller må brott, som i 18 § sägs, åtalas af annan, än qwinnans målsman. Har i något af dessa fall den, som brottet begick eller deri delaktig war, gift sig med qwinnan; då ege åtal ej rum, der ej till återgång af giftermålet dömdt blifwit.

20 §. Förer någon bort hustru från hennes man, med hennes wilja, i uppsåt att henne till otukt förmå; dömes till fängelse. Ej må dock, i ty mål, åtal af annan än mannen ske.

21 §. Fader eller moder, som med wåld eller hot twingar dotter till giftermål, straffes med fängelse i högst sex månader eller straffarbete i högst två år. Gör det annan giftoman; dömes till straffarbete från och med två till och med sex år.

Brott, som nu sagdt är, må ej till bestraffning åtalas, der ej för det wåld eller hot, som emot qwinnan föröfwadt är, till giftermålets återgång dömdt blifwit.

22 §. Twingar någon, utan laga rätt, eller med misbruk af sin rätt, genom wåld eller hot, annan att något göra, tåla eller underlåta; straffes högst med straffarbete i två år, i de fall, der gerningen ej med swårare straff särskildt belagd är.

23 §. Hotar man annan, muntligen eller skriftligen, med misshandel eller brottslig gerning, och sker det på sådant sätt eller under sådana omständigheter, att anledning är att befara, det hotet werkställas skall; dömes, der ej det hot med särskildt straff belagdt är, till böter eller fängelse i högst sex månader.

24 §. Brott, som i 22 § sagdt är, må ej åtalas af allmän åklagare, der ej målsegande det till sådant åtal angifwer: ej heller må brott, som i 23 § sägs, åtalas af annan, än målsegande.

25 §. Den, som till straff efter 1 eller 5 § fälles, skall och dömas medborgerligt förtroende för alltid förlustig. Pröfwas någon skyldig till straff efter 3 § eller sista punkten i 8 §; warde tillika dömd medborgerligt förtroende på wiss tid förlustig.

16 Kap. Om falsk angifwelse; så ock om annan ärekränkning.

1 §. Den, som falskeligen för brott annan wid domstol tilltalar eller genom falsk angifwelse åtal wid domstol emot annan åstadkommer, dömes:

1. om det åtalade eller angifna brottet kunnat medföra dödsstraff eller straffarbete på lifstid, till straffarbete från och med två till och med sex år;

2. om straffarbete på wiß tid öfwer två år eller owärdighet att i rikes tjenst nyttjas å brottet följa kunnat, till straffarbete i högst två år eller fängelse i högst sex månader; och

3. i andra fall till fängelse i högst 6 månader eller böter.

2 §. Har någon, för att ådraga annan straff, emot honom falskeligen förebragt beswärande omständigheter, så att åtal wid domstol derå följt, eller, i affigt att komma tilltalad person på straff, undanröjt bewis för hans ofkuld eller emot honom falskeligen förebragt beswärande omständigheter; warde såsom falsk angifware straffad efter 1 §.

3 §. Blef den tilltalade till straff fälld, och straffet till fulla eller någon del werkstäldt; dömes den falska angifwaren, om det war dödsstraff, till samma straff eller straffarbete på lifstid; om det war straffarbete på lifstid, till samma straff eller sådant arbete i tio år; om det war straffarbete på wiß tid, till enahanda straff på lika tid eller till och med två år utöfwer den, som för den tilltalade bestämd blifwit, dock ej öfwer tio år; om det war owärdighet att i rikets tjenst nyttjas, till straffarbete från och med två till och med sex år; om det war affättning, till straffarbete från och med sex månader till och med fyra år; om det war fängelse eller milstning af embete på wiß tid, till straffarbete från och med sex månader till och med två år; och i andra fall till fängelse i högst sex månader eller böter.

4 §. Pröfwas åtal eller angifwelse, som åtal åstadkommit, hafwa af obetänksamhet och utan argt uppsåt skett, eller har någon gjort angifwelse, men åtal derå ej följt; ware straffet, för det fall, som i första punkten af 1 § sagt är, straffarbete i högst två år eller fängelse i högst sex månader; för det, som i andra punkten sägs, fängelse i högst sex månader eller böter; och för öfriga fall böter.

Skedde angifwelse, hwarå åtal ej följt, af obetänksamhet och utan argt uppsåt; ware straffet böter.

5 §. Är någon förfallen till straff för åtal eller angifwelse, efter ty som nu sagdt är, och har åtalet eller angifwelsen förorsakat, att den tilltalade eller angifne häktad blef; då warde fängelse, dock ej öfwer sex månader, ålagdt, der eljest böter å brottet följa skulle.

6 §. Finnes den, som åtal eller angifwelse gjort, hafwa sannolika skäl dertill haft; ware från straff fri.

7 §. Hwar som, muntligen eller i skrift, den han utspridder eller utspridda låter, beljuger annan, i ty att han af arghet pådiktar honom bestämdt brott eller wißt slag af brott; dömes, om dödsstraff

straff, straffarbete öfwer två år eller owärdighet att i rikets tjenst nyttjas å det pådiktade brottet följa kunnat, till straffarbete i högst två år eller fängelse i högst sex månader, och, i annat fall, till fängelse i högst sex månader eller böter.

Lag samma ware om den, som af arghet utsprider sådan ärekränkande dikt, eller ock eljest så förfar, att den, som oskyldig är, må för skyldig hållas.

Pröfwas brott, som i denna § sagdt är, hafwa af obetänksamhet skett; då må ej i något fall dömas till swårare straff än fängelse i sex månader.

8 §. Utsätter man, i afsigt såsom i 7 § sägs, emot annan rykte om gerning eller last, som ej efter lag straffbar, men eljest för hans ära, goda namn och medborgerliga anseende, yrke, näring eller fortkomst menlig är, eller fortsprider man af arghet sådant af annan utsatt rykte; dömes till fängelse i högst sex månader eller böter.

9 §. Förolämpar man annan med smädligt yttrande i tal eller skrift, eller med hotelse eller annan gerning, som mißsirmlig är, och sker det å tid, ort eller sätt, att ärekränkningen wäcker synnerligt uppseende, eller är den eljest af swår beskaffenhet; straffes gerningsmannen med böter eller fängelse i högst sex månader.

10 §. Böter, som efter någon af föregående §§ ådömas, må till ett tusen Riksdaler sättas.

11 §. För smädliga yttranden, hotelser eller mißsirmliga gerningar i andra fall, än förut sagda äro, bötes högst twåhundra Riksdaler.

12 §. Förgriper man sig med ärekränkning emot någon af de personer, som i 14 Kap. 35 § nämnda äro; warde den omständighet såsom förswårande ansedd.

13 §. Den, som för ärekränkning tilltalas, må ej till sitt fredande framställa bewisning om sanningen af sådant tillmäle, som i 8 § sägs. Är tillmäle gjort om bestämdt brott eller wißt slag af brott, och will den tilltalade styrka, att den, emot hwilken tillmälet gjordes, är till sådant brott saker; wise då laga dom derå. Har brottet ännu icke warit under åtal eller under pröfning i fråga om skadestånd; då skall, dereft den för ärekränkning tilltalade det will och han sjelf är målsegande eller har rätte målsegandens uppdrag till talan, eller ock brottet hörer under allmänt åtal, och så framt tid till sådant eller till talan om skadestånd ej är förfluten, efter ty derom stadgadt är, domstolen lägga den tilltalade tid före att wisa, att lagligt åtal då blifwit anställdt eller påkalladt, såsom om mißgerningars angifwande och åtalande föreskrifwet är, eller att målsegandes talan om skadestånd är anhängiggjord, och huru deröfwer slutligen dömdt blifwit. Ej må till befrielse från answar för tillmäle om brott annan bewisning wara tillåten.

14 §. Den, som till falsk angifwelse eller annan ärekränkning saker är, må ock, efter omständigheterna, dömas att erlägga kostnad till tryckning i allmän eller ortens tidning af den dom, hwarigenom den andre upprättelse wunnit, der denne det äskar.

15 §. Ej må brott, som i 7, 8, 9 eller 11 § sagdt är, åtalas af annan än målsegande, der ej ärekränkningen skett i eller för

någons embete eller tjenst: ej heller må brott, som i 12 § sägs, åtalas af allmän åklagare, der det ej af målsegande till sådant åtal angifwes.

16 §. Den, som efter 1, 2 eller 3 § gjort sig förfallen till straffarbete i två år eller till swårare straff, skall ock dömas medborgerligt förtroende för alltid förlustig. Pröfwas någon efter 7 § skyldig till straffarbete eller efter 1, 2 eller 3 § förfallen till sådant arbete under två år; warde tillika dömd medborgerligt förtroende på wiß tid förlustig.

17 Kap. Om äktenskapsbrott.

1 §. Gör gift man hor med ogift qwinna, eller gift qwinna med ogift man; straffes den, som gift är, med fängelse i högst sex månader eller böter, och den ogifte med böter.

2 §. Föröfwa man och qwinna, som båda gifta äro, hor med hwarannan; ware straffet fängelse från och med sex månader till och med två år.

3 §. Horsbrott må ej af allmän åklagare åtalas, der ej den oskyldiga maken brottet till åtal angifwit eller för det brott skilnad i äktenskapet sökt, eller mannen efter lagsökning ålägges att underhåll gifwa till barn, som blifwit i hordom afladt, eller ock brottet eljest under allmänt åtal hörer. War brottet mellan twänne gifta föröfwadt; då ege åtal mot dem båda rum, ändå att blott en af de oskyldiga makarne skilnad sökt.

4 §. Gift man eller qwinna, som, innan deß äktenskap upphört, nytt äktenskap med ogift person ingår, dömes, för twegifte, till straffarbete från och med sex månader till och med fyra år.

5 §. Göra man och qwinna, som båda gifta äro, med hwarannan twegifte; warde dömde till straffarbete från och med två till och med sex år.

6 §. Ogift person, som ingår äktenskap med den han wet gift wara, dömes till straffarbete i högst två år.

18 Kap. Om sedlighetsbrott.

1 §. Fader eller moder, eller annan i rätt uppstigande led, som med barn eller barns afkomling otukt öfwar, warde dömd till straffarbete på lifstid eller från och med åtta till och med tio år. Barnet eller afkomlingen skall till straffarbete från och med sex månader till och med fyra år dömas.

2 §. Öfwar fader eller moder otukt med barns eller afkomlings maka eller stjuffader eller stjufmoder med stjufbarn eller deß afkomling; dömes till straffarbete från och med sex månader till och med fyra år. Barnets eller afkomlingens maka, så ock stjufbarnet eller deß afkomling, skall till fängelse i högst sex månader eller straffarbete i högst två år dömas.

3 §. Öfwa syskon otukt med hwarandra; warde dömde till straffarbete från och med två till och med sex år.

4 §. Otukt emellan ett syskon och det andras afkomling straffes högst med straffarbete i två år.

5 §. Otukt emellan personer, som i det swägerlag äro, att de icke, utan kongungens tillstånd, må äktenskap med hwarannan ingå, straffes med böter.

6 §. Öfwa religions- eller skolelärare, uppfostrare eller läromästare otukt med ungdom, som de till underwisning eller uppfostran hafwa, eller göra det fosterföräldrar med fosterbarn, eller förmyndare med myndling; warde dömde till straffarbete från och med sex månader till och med fyra år eller fängelse.

Öfwar styresman, föreståndare eller annan tjensteman, läkare uppsyningsman eller waktbetjent wid straffinrättning, häkte, sjukhus, fattighus, barnhus eller annan sådan inrättning, otukt med qwinnsperson, som der intagen är; dömes till straffarbete i högst två år eller fängelse i högst sex månader.

7 §. Öfwar man otukt med qwinna, som ej fyllt tolf år; dömes till straffarbete från och med fyra till och med åtta år och, om hon af gerningen fick swår kroppsskada eller död, till straffarbete från och med åtta till och med tio år eller på lifstid. Sker det med qwinna, som fyllt tolf men ej femton år; dömes till straffarbete i högst två år eller fängelse i högst sex månader.

8 §. Den, som öfwar otukt med afwita qwinna, dömes till straffarbete från och med sex månader till och med fyra år.

9 §. Ogift man, som öfwar otukt med ogift qwinna, utom de fall, som förut sagda äro, straffes, för lönskaläge, med böter, högst etthundra Riksdaler. Ej skall dock sådant straff ådömas i annat fall, än då mannen, efter lagsökning af qwinnan eller hennes målsman, ålägges att underhåll gifwa till barn, hwarmed qwinnan i lägersmålet rådd blifwit.

10 §. Öfwar någon annan person otukt, som emot naturen är, eller öfwar någon otukt med djur; warde dömd till straffarbete i högst två år.

11 §. Främjar någon otuktig lefnad genom koppleri, eller håller sådant hus, der otukt drifwes; dömes till straffarbete från och med sex månader till och med fyra år.

Qwinna, som i dylikt hus låter bruka sig till förlefnad, straffes med fängelse i högst sex månader eller straffarbete i högst två år.

12 §. Föräldrar, fosterföräldrar, förmyndare, lärare eller andre, som genom koppleri till otukt förleda barn eller dem, som under deras lydnad eller uppsigt ställde äro, skola dömas till straffarbete från och med två till och med sex år; warde ock dömde medborgerligt förtroende för alltid förlustige.

13 §. Sprider någon ut skrift, målning, teckning eller bild, som tukt och sedlighet sårar; straffes med böter eller fängelse i högst sex månader.

Lag samma ware, om man genom annan gerning sårar tukt och sedlighet, så att allmän förargelse eller fara för andras förelse deraf kommer.

14 §. Håller någon hus, der äfwentyrligt spel om penningar eller penningewärde allmänneligen bedrifwes; straffes med fängelse

i högst sex månader eller böter. Tillåter den, som håller källare, wärdshus eller annat allmänt näringsställe, att sådant spel der bedrifwes; dömes till böter. Hwar som å ställe, som nu sagdt är, deltager i äfwentyrligt spel, straffes med böter, högst twåhundra Riksdaler.

15 §. Öfwerlastar sig någon af starka drycker så, att af hans åtbörder eller orediga sinnesförfattning synbarligen märkas kan, det han drucken är, och träffas han i sådant tillstånd å wäg, gata eller annat allmänt ställe; straffes, för fyllerі, med böter, högst tjugo Riksdaler.

16 §. Wisar någon i behandling af egna eller andras kreatur uppenbar grymhet; straffes med böter, högst etthundra Riksdaler.

19 Kap. Om eldskada af uppsåt eller wållande; så ock om annan skadegörelse å egendom.

1 §. Sätter man uppsåtligen eld å hus, byggnad, farthyg eller annat, der menniskor bo, eller wanligt eller weterligt är, att de eljest wistas, eller å något, hwarifrån elden till sådana boningar eller wistelserum lätteligen spridas kan; dömes, för mordbrand, till straffarbete från och med sex till och med tio år. Fick någon, som å sådant ställe förewar, af branden swår kroppsskada; warde mordbrännaren dömd till straffarbete på lifstid eller från och med åtta till och med tio år. Fick den, som förewar, af branden döden; miste mordbrännaren lifwet eller dömes till straffarbete på lifstid.

2 §. Föröfwar'man mordbrand, som i 1 § sägs, då allmän farsot, uppror, fiendes åträngande eller annan sådan nöd eller fara för handen är, eller gör mordbrännaren wåld å någon, för att elden åsätta eller deß släckning hindra, eller sker mordbrand å hus, byggnad eller farthyg, der mycket folk är, som för fara blottställes, eller å kruthus, eller i stad, köping eller by, eller å annat sådant ställe, der många sammanbo, eller å Konungens slott, fäste, farthyg, förråds- eller thghus eller annan sådan Statens tillhörighet, eller å kyrka; då skall till straffarbete på lifstid eller från och med åtta till och med tio år dömas.

3 §. Har någon uppsåtligen satt eld å uthus eller annan byggnad, farthyg, skog, torfmosse, wexande eller skuren gröda, sädes-, hö- eller halmstack, wed-, kol-, timmer- eller brädhög, eller dylikt, som annan tillhörde och så aflägset låg, att wån ej war, att elden derifrån till menniskors boningar eller wistelserum spridas kunde; dömes till straffarbete från och med twå till och med sex år. War ringa egendom i fara, och skedde ej synnerlig skada; då må tiden för straffarbetet till sex månader nedsättas. Fick någon, som förewar, af branden swår kroppsskada eller död; warde gerningsmannen dömd till straffarbete från och med fyra till och med åtta år.

4 §. Wiste gerningsmannen, att å ställe, som i 3 § sägs, någon förewar och för fara blottställdes; ware lag, som för hwarje fall i 1 § sägs.

5 §. Sätter någon eld å sin egendom, i uppsåt att bedraga försäkringsgifware, eller i annan sådan swiklig afsigt; dömes till straffarbete från och med sex månader till och med fyra år. War genom den eld annans boning, wistelserum eller egendom i fara satt, eller fick någon deraf swår kroppsskada eller död; straffes gerningsmannen efter ty för hwarje sådant fall i 1, 2, 3 eller 4 § skils.

6 §. Är eld åsatt och warder den släckt, innan den sig utbredt och skada gjort; ware straffet, för de fall, som i 1 och 4 §§ sägas, straffarbete från och med två till och med sex år; för det fall, som i 2 § omförmäles, straffarbete från och med fyra till och med åtta år; för det, som i 3 § nämndt är, straffarbete i högst två år eller fängelse i högst sex månader; och för det fall, som i 5 § sagdt är, fängelse, men, der brottet, om elden ej släckt blifwit, skolat straffas på sätt i föregående §§ stadgadt är, straffarbete, efter ty förut i denna § bestämdt blifwit.

Har gerningsmannen, af egen drift, sjelf eller genom tillkallad hjelp, släckningen åstadkommit; då må straffet, efter omständigheterna, nedsättas under hwad i allmänhet å gerningen följa bordt.

7 §. Hwar som uppsåtligen sänker fartyg, deri folk är, eller det på grund, klippa eller annat sätter, så att skeppsbrott eller annan sjöskada sker; dömes till straffarbete från och med sex till och med tio år. Får någon af den gerning swår kroppsskada; warde gerningsmannen dömd till straffarbete på lifstid, eller från och med åtta till och med tio år. Ljuter någon deraf döden; miste gerningsmannen lifwet eller dömes till straffarbete på lifstid.

8 §. Sänker man fartyg eller kommer skeppsbrott eller annan sjöskadan åstad, för att bedraga försäkringsgifware eller i annan sådan swiklig afsigt; dömes till straffarbete från och med sex månader till och med fyra år. War folk i fartyget; då skall gerningsmannen straffas efter ty i 7 § stadgadt är.

9 §. Har någon gjort försök till brott, som i 7 eller 8 § sägs, och blef endast genom omständigheter, som woro af gerningsmannens wilja oberoende, brottets fullbordan förhindrad; ware straffet högst, för det fall, som i 7 § nämndt är, straffarbete i sex år, och för det fall, som i 8 § omförmäles, straffarbete i två år, men, om brottet, der det fullbordadt blifwit, skolat efter 7 § straffas, sådant arbete i sex år.

10 §. Den som, i uppsåt att förleda eller skada sjöfarande, sönderbryter, borttager eller förderfwar fyr- eller känningsbåk, prick, wisare eller annat tecken, som till sjöfarandes rättelse satt är, eller släcker eld, som till sjöfarandes rättelse skall tänd wara, eller underlåter att upptända eld, den han till sådan rättelse tända skall, eller gör falsk eld, eller sätter upp annat falskt tecken, eller fyller eller stoppar rätt farled i sjö eller ström; dömes till straffarbete från och med två till och med sex år. Sker skeppsbrott eller annan sjöskada; ware lag, som för hwart af dessa fall i 7 § sägs.

11 §. Hwar som uppsåtligen förstörer Statens kanal- eller flußwerk eller annan sådan wattenbyggnad, eller jernwägsanläggning, eller å desamma, dertill hörande byggnader, werk eller inrättningar, eller de för framfarten å jernwäg anwända wagnar eller

andra fortskaffningsmedel gör sådan skada eller eljest widtager sådana åtgärder, att fara eller olycka wid kanal- eller jernwägsfartens begagnande eller allmänt farlig öfwerswämning deraf uppkomma kan; dömes till straffarbete från och med två till och med sex år. Kom deraf ej olycka, och war faran ringa; då må tiden för straffarbetet till sex månader nedsättas.

Fick annan swår kroppsskada eller död, och war den brottsliges handling af beskaffenhet, att han bordt kunna inse, att dylik olycka deraf war att befara; dömes gerningsmannen, i förra fallet, till straffarbete från och med sex till och med tio år eller på lifstid, och, i sednare fallet, till straffarbete på lifstid eller miste lifwet. War gerningen ej af sådan beskaffenhet, som nämnd är, men fick annan deraf swår kroppsskada eller död, eller åstadkoms allmänt farlig öfwerswämning; warde gerningsmannen dömd till straffarbete från och med fyra till och med åtta år.

12 §. Gör man uppsåtligen å werk, byggnad eller anläggning, som i 11 § sägs, eller å tillbehör dertill, skada, den der, utan att kunna medföra sådan fara eller olycka som i samma § nämnd är, likwäl åstadkommer wäsendtligt hinder eller uppehåll i werkets, byggnadens eller anläggningens begagnande, eller widtager man eljest åtgärder, som till sådant hinder eller uppehåll leda; dömes till fängelse eller till straffarbete i högst två år. I ringare fall må till böter dömas.

13 §. Hwar som uppsåtligen förstörer eller skadar Statens telegraf-inrättning, någon deß beståndsdel eller tillhörighet, eller widtager åtgärder, hwarigenom telegrafering hindras eller störes; dömes till fängelse i högst sex månader eller straffarbete i högst två år. War skadan ringa, och förorsakades ej derigenom något hinder i telegraferingen; må till böter dömas.

14 §. Hwad i 11, 12 och 13 §§ om Statens kanal- eller flußwerk, annan sådan wattenbyggnad och jernwägs- eller telegrafinrättning är stadgadt, må ock å dylik, af enskilde personer, menigheter eller bolag inrättad, anläggning tillämpas, om Konungen förordnat, att sådan anläggning skall lika slydd, som Statens, njuta.

15 §. Förstörer eller skadar man uppsåtligen allmän minneswärd, brygga, bro, färja, brunn, wattenledning, gasledning, wäg, gata eller farled; eller stängsel eller märke, som, till afwärjande af fara eller till warning derför, wid allmän wäg, gata eller farled eller å annat sådant ställe satt är; straffes med fängelse i högst sex månader eller straffarbete i högst två år. I ringare fall må till böter dömas.

Tillstänger man olofligen, utan skadegörelse, som nu är nämnd, allmän wäg, gata, farled eller slottled, eller utkastar man i segelled eller slottled barlast eller annat, hwaraf uppgrundning förorsakas kan; ware straffet böter.

16 §. Förstörer eller skadar man uppsåtligen grufwa, eller uppfordrings- eller annat konstwerk, som för grufwedrift inrättadt är; dömes till fängelse i högst sex månader eller straffarbete i högst två år.

17 §. Sprider någon uppsåtligen ut kreatursssjuka, som smittosam och farlig är; dömes till straffarbete från och med två till och med sex år.

Bryter någon weterligen emot de föreskrifter, som till förekommande eller hämmande af kreatursssjuka gifna äro: kommer sjuka af den gerning; dömes till fängelse eller till straffarbete i högst ett år: kommer ej sjuka deraf; ware straffet böter.

18 §. Förgiftar någon, i uppsåt att annans kreatur skada, foder eller hwad annat som helst, så att allmän fara deraf kommer; dömes till straffarbete från och med två till och med sex år. Får menniska af sådan förgiftning swår kroppsskada eller död; då må tiden för straffarbetet höjas, i förra fallet, till åtta år och, i sednare fallet, till tio år.

19 §. Har någon, utan uppsåt, orsakat förgiftning, som i 18 § sägs, och söker ej, ändå att han det warse blifwit, att faran deraf, så widt ske kan, genast afwärja; straffes med böter eller fängelse i högst sex månader.

20 §. Förstörer eller skadar man uppsåtligen, i andra fall än nu sagda äro, annans egendom, fast eller lös, ehwad den till enskildt eller allmänt bruk eller gagn eller till prydnad ämnad är; straffes med böter eller fängelse i högst sex månader. Har af gerningen kommit synnerlig fara för någons lif eller helsa, eller grof skada å egendom, eller är gerningen eljest med synnerligen förswårande omständigheter förenad; då må till straffarbete i högst två år dömas.

Brott, som i denna § sagdt är, må ej åtalas af annan än målsegande, der ej skada skett å allmän egendom.

21 §. Den, som ouppsåtligen, genom wårdslöshet, oförsigtighet eller försummelse, är wållande till eldskada å annans egendom, eller till skeppsbrott, eller till sådan skada eller öfwerswämning, som i 11 § nämnd är, eller dertill att fara uppstått för begagnande af werk, byggnad eller anläggning, som i sagda § omförmäles, straffes med fängelse i högst sex månader eller böter.

Är någon, på sätt nu sagdt är, wållande till skada å fyr- eller känningsbåk eller annat sådant tecken, som i 10 § nämndt är; straffes med böter. För dylikt wållande till skada, hinder eller uppehåll, som i 12 eller 13 § omförmäles, eller till skada, som i 15 § sägs; ware bot högst twåhundra Riksdaler.

22 §. Den, som gjort sig förfallen till straff efter 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 10 eller 18 §, skall ock dömas medborgerligt förtroende för alltid förlustig. Lag samma ware, om någon efter 6, 9 eller 17 § gjort sig skyldig till straffarbete i två år eller till swårare straff.

20 Kap. Om stöld och snatteri.

1 §. Hwar, som stjäl gods eller penningar öfwer femton Riksdaler, dömes, för stöld, till straffarbete i högst sex månader, der ej annorledes här nedan stadgadt är.

2 §. Går wärdet ej öfwer femton R:dr och är gerningen ej utmärkt med sådan omständighet, att den ändock, efter ty i 7, 10 eller 12 § sägs, för stöld anses skall; då kallas den snatteri; och ware straffet derå böter, högst etthundra Riksdaler eller fängelse i högst sex månader.

3 §. Begår någon stöld eller snatteri af säd, skuren eller oskuren, hö eller halm, stackadt eller ostackadt, ute å mark; wexande frukträd; träd- eller jordfrukt ur trädgård eller på åker, eller annat, som der planteradt eller sådd är; huggen wed, timmer, gärdsel eller annat dylikt i skog eller eljest ute å mark eller å flottled, åker, kör- eller trägårdsredskap ute å mark; uteliggande malm wid grufwa eller redskap, som till grufwedrift hörer och ej instängd är; utestående bistock. fisk ur dammar, sumpar, nät, mjärdar, katsor eller annat fisketyg, eller ock sjelfwa fisketyget, som ute ligger; foglar eller andra djur ur jagtredskap eller sjelfwa redskapen ute å marken; ankare eller tåg, hwarmed uteliggande fartyg förtöjdt är; eller ock saker, som till blekning eller torkning eller för annan sådan orsak utlagda eller utställda äro; eller mjölkar man annans ko, får eller get, i uppsåt att mjölken sig eller annan tillegna, eller tager man olofligen tagel ur mahn eller swans på häst, under det kreaturet går i bete ute å mark; det warda, wid straffets bestämmande, såsom förswärande omständighet ansedt; och må, i ty fall, wid stöld, tiden för straffarbetet till ett år höjas.

Går, wid stöld, wärdet af det tillgripna öfwer ett tusen Riksdaler; då må ock sådan förhöjning af tiden för straffarbetet ske, som nu sagd är.

4 §. Begår någon stöld eller snatteri i Konungens slott eller af det, som weterligen tillhörer Staten eller mild stiftelse eller inrättning till fattigas försörjning eller sjukas wård; eller föröfwas stöld eller snatteri af tjenstehjon, köpmansbetjent, gesäll, lärling eller annan enskild tjenare från sitt husbondefolk eller deras gäst, eller af handtwerkare eller annan arbetare från den, hos hwilken han arbetar; ware lag, som i 3 § sägs.

Har tjenstehjon, köpmansbetjent, gesäll, lärling eller annan enskild tjenare uppsåtligen förstingrat eller, i uppsåt att sig eller annan det tillegna, undandolt hwad i deß wård af husbondefolket eller deras gäst lemnadt är; warde ock derför, efter ty nu är sagdt, såsom för stöld eller snatteri straffad. Lag samma ware, om någon försnillar gods, som annan i hans wård under lås, försegling eller annat dylikt stängsel insatt, eller som blifwit honom förtrodt att wårda, då det ur eld, sjö eller från stende frälsadt är.

5 §. Till straffarbete i högst ett år dömes:

1. om gästgifware, wärdshuswärd eller annan, som herbergerar resande eller för sin näring eller winning emottager gäster i sitt hus, stjäl från resande eller gäst, eller om denne stjäl från wärden;

2. om man stjäl från badande eller simmande, eller från sofwande ute å marken, eller från den i swår sjukdom ligger, eller från död menniska;

3. om man stjäl något i likhus eller graf eller, under gudstjenst, från annan inne i kyrka eller annorstädes, der gudstjenst hälles, eller ute å kyrkowall.

Såsom för stöld, efter ty i denna § sägs, skall ock dömas, om skeppare, forman eller deras folk tillgripa hwad dem förtrodt är att föra eller förwara, eller om gästgifware, wärdshuswärd eller annan, som herbergerar resande eller för sin näring eller winning emottager gäster i sitt hus, tillgriper hwad i deß wård af gästen lemnadt är; så ock om man swikligen tager något från barn, som ej fyllt tolf år, eller från afwita.

6 §. Till straffarbete från och med sex månader till och med fyra år dömes:

1. om man stjäl något i kyrka, ehwad det kyrkan tillhörer eller af andra der i förwar satt är;

2. om man stjäl penningar eller annat, som åt allmänna posten förtrodt är, ehwad det sker i posthus eller under forslingen;

3. om man stjäl ur försegladt bref, som ej åt allmänna posten förtrodt är, eller ur kläder, som någon bär på sig;

4. om man stjäl medelst inbrott, som i 9 § sägs, eller, för brottets föröfwande, bortförer och med wåld eller list öppnar skåp, kista, skrin eller annan förwaringsperfedel, som med lås, försegling eller annat dylikt stängsel tillsluten är;

5. om man stjäl nattetid i hus, som bebodt är, och gerningsmannen olofligen, dock utan inbrott, dit inkommit eller der sig undangömt;

6. om gerningsmannen för stöldens föröfwande sig med wapen inställt eller eljest anwändt ringare skräckmedel eller hot, än att gerningen till rån hänföras kan;

7. om man stjäl kreatur, som går i bete ute å mark;

8. om man stjäl af fartyg, som strandadt eller eljest förolyckadt är eller utan folk i sjö drifwer, eller, under bergning, hwad till dylikt fartyg hörer eller derå fördt war; eller

9. om man stjäl från den, som genom allmän farsot, eldswåda, wattunöd, skeppsbrott, uppror, fiendes åträngande eller annan sådan nöd eller fara är satt ur stånd att sin egendom wärja.

7 §. I de fall, som här ofwan i 5 och 6 §§ nämnda äro, skall, såsom för stöld, dömas efter ty der sägs, ändå att det tillgripnas wärde ej går öfwer femton Riksdaler.

8 §. Nu kunna, wid samma stöld, två eller flera af de i 3, 4, 5 och 6 §§ sagda fall sammanträffa; då må tiden för straffarbetet ökas med högst ett år utöfwer det, hwartill den brottslige för det swåraste fallet pröfwas hafwa gjort sig skyldig.

9 §. Har någon i uppsåt att stjäla,

1. med wåld å mur, wägg, golf, tak, lucka, fönster, port, dörr, lås eller annat dylikt stängsel brutit sig in i gård, hus, rum eller fartyg; eller

2. medelst klättring öfwer mur, wägg, port eller tak, eller medelst inkrypande genom glugg, storsten eller annan sådan ej till ingång ämnad öppning, eller ock genom bruk af dyrk eller falsk nyckel förskaffat sig ingång i gård, hus, rum eller fartyg; eller

3. med wåld eller list öppnat skåp, kista, skrin eller annan förwaringsperfedel, som med lås, förfegling eller annat dylikt stängfel tillsluten war, utan att den borttaga;

dömes, der tillgrepp ej sker, för inbrott, till straffarbete i högst sex månader.

10 §. Begår någon snatteri tredje gången; warde ansedd såsom hade han första resan stöld föröfwat.

Snatteri af den, som förut begått rån, försök dertill, stöld eller inbrott, skall ock såsom stöld anses.

11 §. Begår någon andra gången stöld; skall tiden för det straffarbetet, hwartill han för den gerning gjort sig skyldig, ökas med högst två år.

Begår någon tredje gången stöld; ökes tiden för straffarbetet med minst två och högst sex år utöfwer hwad för den gerning första gången följa bör.

Kommer han åter fjerde gången eller oftare; dömes till straffarbete från och med sex till och med tio år eller på lifstid.

Inbrott utan tillgrepp skall lika med stöld anses i fråga om förhöjning af straff, efter ty nu sagdt är.

Samma lag ware om rån eller försök dertill, der sådant förut begånget är af den, som för stöld eller inbrott straffas skall.

12 §. Warder någon, under en lagföring, förwunnen att hafwa å särskilda ställen eller tider föröfwat snatteri; skall han der det tillgripnas sammanlagda wärde öfwerstiger femton Riksdaler, för stöld straffas.

Har någon å särskilda ställen eller tider begått stöld eller inbrott, derför han på en gång lagföres; warde straffad efter ty i 4 Kap. 3 § sägs; och må tiden för straffarbetet ökas med högst ett år. Sammanträffa derwid sådana fall, hwarom i 8 § sägs; gälle ock hwad der stadgadt är.

13 §. Straffarbete, der det för stöld skall å wiß tid sättas, må ej genom sådan förökning, som i 8, 11 eller 12 § sägs, i något fall öfwerskrida tio år.

14 §. Har någon stöld, snatteri eller inbrott med råd eller dåd främjat, såsom i 3 Kap. 4 § sägs, och tillika i det tillgripna tagit del eller eljest af brottet winning haft; straffes som wore han sjelf gerningsman.

15 §. Skola flere, som i stöld eller snatteri delaktige äro, såsom gerningsmän straffas; warde, wid straffets bestämmande, det tillgripnas hela wärde för hwar af dem afsedt.

16 §. Den som, med wetskap om den olofliga åtkomsten, emottagit, dolt, köpt eller förbyttrat något af hwad stulet är, eller beförjt omarbetning eller förändring deraf, skall, med afseende å wärdet af det, hwarmed han dylik brottslig befattning tagit, straffas för stöld eller snatteri efter 1 eller 2 §; ware ock lag som i 10 eller 11 § sägs, der han förut stöld, snatteri, inbrott, rån eller försök dertill begått.

17 §. Har man, i uppsåt att inbrott, som i 9 § sägs, föröfwa, förfärdigat eller förskaffat sig dyrk eller falsk nyckel, eller har man, med wetskap om annans uppsåt till sådant brott, åt honom

förfärdigat eller anskaffat slikt werktyg; straffes med böter eller fängelse i högst sex månader.

18 §. Den, som gjort sig förfallen till straff efter 6 eller 11 §, skall och dömas medborgerligt förtroende för alltid eller på wiß tid förlustig, och den, som gjort sig förfallen till straff för stöld efter 1, 3, 4 eller 5 § eller till answar efter 9 §, warde till förlust af medborgerligt förtroende på wiß tid dömd.

21 Kap. Om rån.

1 §. Hwar, som medelst wåld å person eller anwändande af hot, som innebär trängande fara, af annan tager gods eller penningar, dömes, för rån, till straffarbete från och med fyra till och med tio år, der ej annorledes här nedan stadgas.

Ofwerfaller man annan, på sätt nu sagdt är, men gitter ej ränet genom tillgrepp fullborda, warde för försök till rån, dömd till straffarbete från och med två till och med sex år.

Äro omständigheterna spunerligen mildrande; då må tiden för straffarbetet nedsättas, i förra fallet, till två år och, i sednare fallet, till ett år.

2 §. Med straffarbete på lifstid eller från och med sex till och med tio år skall rån beläggas i dessa fall:

1. om två eller flere sällat sig samman att rån föröfwa och dylikt brott begått;
2. om man ränat egendom, som åt allmänna posten förtrodd war;
3. om ränet skett å någon, som genom allmän farsot, eldswåda, wattunöd, skeppsbrott, uppror, fiendes åträngande eller annan sådan nöd eller fara, war i den belägenhet, att han sig och sin egendom swårligen wärja kunde;
4. om ränet skett nattetid i bebodt hus och ränare dit inkommit genom inbrott, som i 20 Kap. 9 § sägs.

Har, i dessa fall, försök till rån skett, på sätt i 1 § sagdt är; dömes gerningsmannen till straffarbete från och med fyra till och med åtta år.

3 §. Hwar, som föröfwar rån eller gör försök dertill, som i 1 § sägs, andra gången eller sedan han andra gången stöld begått, dömes till straffarbete på lifstid eller i tio år; och ware i detta fall inbrott utan tillgrepp så anfedt, som i 20 Kap. 11 § stadgadt är.

4 §. Begår någon stöld eller snatteri och, der han å bar gerning anträffas, sätter sig med wåld eller sådant hot, som i 1 § nämndt är, till motwärn emot den, som det tillgripna återtaga wille, dömes, såsom för rån, efter ty i 1, 2 eller 3 § för hwarje fall sills.

5 §. Den, som öfwerfaller annan med wåld eller sådant hot, som i 1 § sägs, för att dymedelst afwinga honom skuldebref, qwittobref eller annan dylik handling, hwarigenom hans eller annans egendomsrätt kränkas skulle, warde, om sådan handling afwingas,

dömd för rån, men eljest, för försök af rån, efter ty i 1, 2 eller 3 § för hwarje fall stadgadt är.

6 §. Gör wid rån eller försök dertill den brottslige så grof wåld å annan, att denne deraf får swår kroppsskada, eller hafwa pinliga medel blifwit anwända för att twinga till egendoms upptäckande eller utlemnande eller till utgifwande af sådan handling, som i 5 § nämnd är; warde dömd till straffarbete på lifstid eller i tio år.

7 §. Anfaller man med wåld eller hot, som i 1 § sägs, sjöfarande i öppen sjö, för att bemäktiga och tillegna sig fartyg eller gods; dömes, för sjöröfweri, ehwad tillgrepp sker eller ej, till straffarbete på lifstid eller i tio år.

8 §. Warder, i något af de fall nu sagda äro, någon så wåldförd, att han deraf ljuter döden; miste gerningsmannen lifwet eller dömes till straffarbete på lifstid.

9 §. Har någon för delaktighet i brott, som i detta kapitel nämndt är, gjort sig skyldig till straff efter 3 Kap. 4 §; då må det straff ej lägre sättas, än till straffarbete i sex månader. Om sådan delaktighet i rån, som i 20 Kap. 16 § om stöld sägs, ware lag, som der stadgadt finnes.

10 §. Den, som gjort sig förfallen till straff efter 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 eller 8 §, skall ock dömas medborgerligt förtroende för alltid eller på wiß tid förlustig.

22 Kap. Om bedrägeri och annan oredlighet.

1 §. Hwar, som genom antagandet af falskt namn, stånd eller yrke, eller genom annat swikligt förfarande, bedrager sig till gods eller penningar, eller förlust deraf annat tillstyndar, dömes, der ej annorledes här nedan stadgas, till böter eller fängelse i högst sex månader. Är bedrägeriet med synnerligen förswårande omständigheter förenadt; då må till straffarbete i högst två år dömas.

2 §. Såsom bedrägeri skall anses och efter 1 § straffas:

1. om man, sig eller annan till nytta eller att dermed skada göra, begagnar eller beropar sig å weterligen falska sådana handlingar, som i 12 Kap. 4 och 5 §§ omförmälas och i diktade personers namn skrifna äro;

2. om man på weterligen falsk uppgift förskaffar sig försäkring för brand- eller sjöskada eller annat;

3. om man sätter ut pant, som weterligen falsk är;

4. om man, under falskt sken af köp, gåfwa eller annat aftal, egendom sig afhänder, för att förekomma utmätning eller eljest hindrar annan att göra sin rätt till egendomen gällande;

5. om man uppsåtligen, till förfång för annans rätt, förstör eller gör obrukbara de handlingar, hwarå den sig grundar;

6. om man, för att något dermed sig tillegna, lägger märke å det, som hörer annan till, eller utplånar annans märke.

3 §. Säljer man eller utlemnar eljest till annans begagnande weterligen förfalskade lifsmedel, och är wid den förfalskning ämne

nyttjadt, som för menniskors lif eller helsa farligt är; dömes till straffarbete från och med två till och med sex år. Får någon af de lifsmedel swår kroppsskada; då skall till straffarbete från och med sex till och med tio år dömas. Ljuter någon deraf döden; warde den brottslige dömd till straffarbete på lifstid eller i tio år.

Bjuder man till annan ut sådana weterligen förfalskade lifsmedel, som ofwan sagda äro; warde, der de ej emottagas, ändå dömd till straffarbete i högst två år.

Beträdes handlande eller annan, hwars yrke är att sälja eller bereda lifsmedel, med brott, som i denna § sägs; miste han ock den näringsrätt.

4 §. Säljer man eller utlemnar eljest till annans begagnande, eller bjuder man till annan ut weterligen förfalskade läkemedel, de der för menniskors lif eller helsa farliga äro; ware lag som för hwarje fall i 3 § sägs.

5 §. Gör man med uppsåt orätt i mätande, wägande eller räknande wid handel eller eljest, då waror emottagas eller aflemnas; warde dömd efter ty i 1 § sägs, der brottet ej efter 12 Kap. 8 § straffbart är.

Beträdes Kronans uppbördsman eller af offentlig myndighet antagen mätare med sådant brott, som sagdt är; må lindrigare straff än fängelse ej ådömas.

Brukar någon wid handel, eller eljest, då waror efter mått eller wigt skola aflemnas eller emottagas, sådant mått eller wigt, som ej är behörigen stämpladt eller märkt; straffes, ändå att han om ondt uppsåt ej öfwertygad warder, med böter, högst etthundra Riksdaler.

War måttet eller wigten behörigen stämpladt eller märkt, men ej omjusteradt, der sådan åtgärd skolat ega rum; bötes ock, om det oriktigt befinnes, efter ty nu sagdt är.

6 §. Tillwällar sig någon swikligen, i uppsått att skada göra eller fördel sig eller annan bereda, utöfning af embete eller tjenst; dömes till straffarbete från och med sex månader till och med två år.

Gifwer man sig eljest obehörigen ut för embets- eller tjensteman och utöfwar något af hwad till dennes befattning hörer; dömes till böter, dock ej under femtio Riksdaler, eller fängelse i högst ett år.

7 §. Har man genom antagande af falskt namn eller stånd beredt sig arf eller andra familjerättigheter; dömes till fängelse eller till straffarbete från och med sex månader till och med två år. Äro omständigheterna synnerligen förswårande; må tiden för straffarbetet höjas till fyra år.

8 §. Gifwer någon sig ut till namn eller stånd för annan än den han är, och bedrager derigenom qwinna till äktenskapsaftal; dömes till böter eller fängelse.

Kommer wigsel eller häfd dertill; warde dömd till straffarbete från och med sex månader till och med fyra år.

Samma lag ware, der någon, som af naturen är wanför eller till äktenskap alldeles obeqwäm, eller drages med obotlig, smitto-

sam sjukdom, förtiger det och swikligen förleder annan till giftermål med sig.

9 §. Underslicker eller förbyter man barn; dömes till straffarbete från och med twå till och med åtta år. Äro omständigheterna synnerligen mildrande; må straffet nedsättas till fängelse i sex månader.

10 §. Den som, sig eller annan till nytta eller att dermed skada göra, olofligen bryter eller öppnar annans förseglade bref eller handling eller annat, som honom enskildt angår och med förseglung eller på annat sätt tillslutet är, dömes till straffarbete i högst twå år. Sker det eljest med wilja utan ondt uppsåt; ware straffet böter.

Tager någon olofligen från posten ut annans bref och det uppsåtligen förstör eller undanhåller; ware lag som här ofwan i denna § sägs.

11 §. Förfalskar man, swikligen förbyter, försnillar eller eljest uppsåtligen förskingrar annans gods, det man i besittning hafwer; straffes med böter eller fängelse.

12 §. Brukar man eller låter bruka, utan lof, hwad annan tillhörer och det man i besittning hafwer; böte högst tjugufem Riksdaler. Tager någon eljest och brukar, utan lof, hwad annan tillhörer; ware bot högst femtio Riksdaler.

13 §. Fordrar man betalning för gäld, den man wet gulden wara, eller nekar man emot bättre wetande sin hand och förskrifning eller till pantsatt, lånt, legdt eller inlagdt gods, eller hwad eljest det är, som hörer annan till och man i besittning hafwer; eller återfordrar man det gods, som blifwit till annan utlegdt eller förtrodt eller lemnadt såsom pant eller lån, ändå att man det wederligen återbekommit; eller tager man swikligen åter det gods, man i pant till annan lemnat eller denne eljest under panträtt innehafwer; straffes med böter. Äro omständigheterna synnerligen förswårande; då må till fängelse dömas.

Lag samma ware, der man säljer eller annorledes emot wedergällning förbyttrar ondt för godt, mängdt för omängdt eller det, hwaruti man wet fel wara, utan att sådant uppenbara; eller säljer, städjer, eller leger twem ett, eller tager städja såsom tjenstehjon hos twå husbönder för samma tid.

14 §. Går fullmäktig i sak, den honom betrodd är, swikligen hufwudmannens wederpart tillhanda, ware sig med skrifts uppsättande, eller med råd eller skäl, eller eljest till hufwudmannens skada främjar sin eller andras nytta, eller begår syßloman wid annat uppdrags utförande trolöshet emot hufwudman; ware lag som i 13 § sägs; och warde fullmäktig, som med sådant brott beträdes, dömd owärdig att widare föra andras talan inför Rätta.

Förleder man, i swiklig affigt, annan till oskälig rättegång; straffes med böter.

15 §. Far någon med spådom, signeri eller annan widskepelse, att dermed bedrägeri öfwa eller winning sig förskaffa; straffes med böter eller fängelse i högst ett år.

16 §. Sätter man olofligen å tillwerkning, som till salu hålles, annans märke, än rätte tillwerkarens; straffes med böter eller fängelse, efter ty i 13 § stadgas.

Är för brott, som sagdt är, tillwerkningens förlust för wißt fall särskildt stadgad; gälle ock det till efterrättelse.

17 §. Uppgifwer någon i orlofssedel eller annan sådan enskild handling, som i 12 Kap. 5 § nämnes, hwad han wet osannt wara, och deraf annan wilseledas eller skadas kan; böte högst etthundra Riksdaler.

18 §. Begagnar sig någon swikligen af orlofssedel, paß eller annat dylikt bewis, som för annan utgifwet är; straffes med böter från och med tjugo till och med twåhundra Riksdaler.

19 §. Låter man ej få lysa fynd eller hittegods, som i lag stadgadt är; böte högst dubbla wärdet af det hittade.

Förtiger man fynd eller hittegods, då egaren eller annan dertill berättigad sig anmäler eller eljest tillkännagifwer; straffes som för bedrägeri i 1 § skils.

20 §. Draga äkta makar något lönligen undan hwarandra; barn undan föräldrar eller fosterföräldrar; sterbhusdelegare eller andra, som i samfäldt bo eller bolag äro, undan hwarandra; warde straffade med böter till högst dubbla wärdet af det undandragna. Är brottet med synnerligen förswårande omständigheter förenadt; må till fängelse i högst ett år dömas.

21 §. Brott, som i 2 § 5 mom., 8 § 1 mom., 11, 12, 13, 14, 19 och 20 §§ omförmälas, må ej åtalas af annan än målsegande; ej heller brott, hwarom i 5 § 3 mom. förmäles, der det ej skett i Kronans magasiner, wid in- och utlastning å fartyg, eller i öppna bodar eller magasiner, der handel och rörelse idkas. Brott, som i 10 § sägs, må ej åtalas af annan än den, som brefwet afsändt eller till hwilken det skrifwet är, eller af den, som eger, i wård hafwer eller emottaga skulle det, som eljest brutet eller öppnadt blifwit.

Brott, som i 8 § 2 och 3 mom. omförmälas, må ej af allmän åklagare åtalas, der ej förty återgång af fästning eller giftermål blifwit sökt eller, i fall fästning eller giftermål ej skett, målsegande brottet till åtal angifwit.

22 §. Den, som gjort sig skyldig till straff efter 3 eller 4 §, skall ock dömas medborgerligt förtroende på wiß tid eller för alltid förlustig; och warde samma påföljd under wiß tid ådömd den, som gjort sig förfallen till straffarbete efter 1, 2, 5, 6, 7, 8, 9, 10 eller 19 §.

23 Kap. Om bedräglig, oredlig eller wärdslös gäldenär i konkurs.

1 §. Finnes gäldenär, som kommit i konkurstillstånd, hafwa öfwat bedrägeri mot sina borgenärer i något af dessa fall:

1. att han under lånadt namn köpt egendom och den bland tillgångarne ej uppgifwit, eller under falskt sken af köp, gåfwa eller annat aftal egendom från konkusboet undandragit, eller an-

förledes, swikligen förskingrat, undandolt eller ur wägen skaffat något af sina tillgångar; eller

2. att han i hemligt förstånd med någon föregifwen borgenär uppgifwit eller widgått falsk skuld; eller

3. att han, der han idkat handel eller annan rörelse, hwarutöfwer bok hållas bör, fört falska böcker, eller sina böcker swikligen förändrat eller uppsåtligen förstört, undanstuckit eller oläsliga gjort;

en sådan gäldenär skall dömas till straffarbete från och med två till och med sex år, så ock till förlust af medborgerligt förtroende för alltid eller på wiß tid.

2 §. Har gäldenär oredlighet emot sina borgenärer brukat i ty

1. att han, sedan han sjelf sökt att få sin egendom afträda, eller, der konkursen twungen är, sedan borgenärs ansökning derom honom kunnig blef, något af egendomen, borgenärerna till förfång, dock utan swiklig afsigt att bereda sig fördel, sålt, uppsåtligen förstört eller annorledes förskingrat; eller

2. att han, med kännedom om sitt obestånd eller sin oförmåga att rätt för sig göra, genom gåfwa eller annan åtgärd, som till sin följd dermed lika är, afhändt sig egendom af sådant wärde, att borgenärerna deraf märkelig skada haft eller få kunnat;

dömes till straffarbete i högst två år eller fängelse; warde ock, der han till straffarbete dömes, förklarad medborgerligt förtroende på wiß tid förlustig.

3 §. Pröfwas gäldenär hafwa wisat uppenbar wårdslöshet emot sina borgenärer derigenom

1. att han till sitt hushåll eller sina personliga utgifter anwändt, eller på spel eller andra dermed jemförliga företag, der utgången berott af ren tillfällighet, eller genom wingleri i wexelrörelse eller lättsinnigt ingångna answarsförbindelser förlorat betydlig del, som icke stått i skäligt förhållande till hans ställning eller tillgångar;

2. att han inom de sista tretio dagarne förr än han sin egendom afträdde eller borgenärs ansökning derom honom kungjord blef, indragit penningar, borgat waror eller sålt egendom och ej kan nöjaktig reda derför wisa;

3. att han, der han idkat handel eller annan rörelse, hwaröfwer bok hållas bör, sådan bokföring icke ordentligen fullgjort;

4. att han, sedan han på sådant obestånd kommit, att han inse bort, det han ej kunde rätt för sig göra, genom försäljning af egendom till uppenbart underpris eller på annat sådant sätt beredt sig penningetillgång, eller gynnat någon borgenär, till de öfrigas förfång, med betalning, pant eller annan säkerhet för fordran, som ej förfallen warit eller hwarför wiß förfallotid ej warit utsatt och kraf ej heller hos gäldenären skett, eller, i uppenbar afsigt att fördröja konkursens utbrott, sin rörelse fortsatt och derunder penningar eller waror upplånat;

straffes med fängelse.

4 §. Har gäldenär rymt för skuld och ej kommit åter inom sex månader från det han rymde; ware lag som i 2 § sagdt är.

5 §. Styrker inför Rätten gäldenär, som gjort sig skyldig till answar efter 2, 3 eller 4 §, att han sina borgenärer till fullo förnöjt; warde från allt widare answar eller påföljd fri förklarad.

6 §. Brott, som i 2, 3 eller 4 § omförmälas, må ej åtalas af annan än målsegande.

24 Kap. Om åwerkan; så ock om olofligt jagande eller fiskande.

1 §. Hwar, som olofligen bygger, gräfwer, plöjer, får eller planterar å annans jord, eller deraf något intager, straffes med böter. Det, som sådt eller planteradt är, ware förwerkadt till den, som jorden lagligen innehafwer.

2 §. Den, som å annans skog eller mark olofligen smedjar eller werkställer torf- eller ljungbränning, straffes med böter, dock ej under femtio Riksdaler, eller fängelse.

3 §. Fäller, syrer eller bläcker man olofligen träd å annans skog eller mark, i uppsåt att trädet eller något deraf sig eller annan tillegna, eller tager olofligen der werande gräs, torf, eller af werande träd, ris, gren, näfwer, bark, löf, bast, ållon eller nötter; straffes, ehwad han det bortfört eller ej, med böter, högst ett tusen Riksdaler, eller fängelse i högst sex månader. Äro omständigheterna synnerligen förswårande; då må till straffarbete i högst ett år dömas.

4 §. Tager man olofligen windfälle eller ris, gren eller annat sådant, som ej till bruk upphugget eller beredt är; straffes med böter, högst twåhundra Riksdaler.

5 §. Delegare i samfäld skog eller mark, som olofligen derå smedjar eller werkställer torf- eller ljungbränning; böte från och med tjugo till och med twåhundra Riksdaler.

6 §. Säljer delegare i samfäld skog eller mark derifrån olofligen bort något af hwad i 3 eller 4 § nämndt är, eller mißbrukar han eljest sin rätt i sådan samfällighet; straffes med böter.

7 §. Smedjar brukare eller werkställer torf- eller ljungbränning olofligen å legd jord, eller gör han derå annan åwerkan; ware lag, som i 2, 3 eller 4 sägs. Säljer han från legd jord bort något af hwad i 3 eller 4 § omtalas, eller öfwerträder eljest sin nyttjanderätt; warde straffad efter ty i samma §§ skils.

8 §. Släpper någon med uppsåt olofligen kreatur på annans egor; böte från och med tio till och med twåhundra Riksdaler. Mißbrukar man betesrätt å samfäld mark; ware bot högst etthundra Riksdaler

9 §. Den, som genom försummelse i den wård om egna eller andras kreatur honom åligger, eller på annat sätt wållar att kreatur olofligen på annans egor inkommer; böte högst femtio Riksdaler.

10 §. Bryter eller nedkastar någon olofligen annans hägnad eller grind; böte högst tjugo Riksdaler, der ej gerningen, efter 19 Kap. 20 §, med högre straff beläggas bör.

11 §. Tager någon olofflig wäg eller gångstig öfwer annans tomt, åker, äng, plantering eller andra egor, hwilka deraf kunna skadas; böte högst femtio Riksdaler.

12 §. Jagar någon olofligen i annans hägnade jagtpark eller djurgård; dömes till böter.

Har han derwid fällt, fårat eller fångat elg, hjort, rådjur, ren eller swan; straffes med fängelse i högst sex månader eller böter, dock ej under femtio Riksdaler.

13 §. För olofflig jagt å annans mark, som ej till jagtpark eller djurgård inhägnad är, bötes högst etthundra Riksdaler.

Är djur, som i 12 § 2 mom. sägs, derwid fäldt, fåradt eller fångadt; ware bot från och med tjugo till och med twåhundra Riksdaler.

14 §. Den, som olofligen fiskar i annans fiskwatten, eller genom gräfning eller annorledes druger till sig annans fiske, eller genom stängsel afhåller fisk från annans fiskewatten, böte från och med tio till och med twåhundra Riksdaler. Mißbrukar delegare sin rätt i samfäldt fiske; ware böt högst etthundra Riksdaler.

15 §. De brott, som i föregående §§ sagda äro, må ej, der de endast förnärma enskild persons rätt, åtalas af annan än målsegande.

16 §. Sätter i något af de fall, som i 1, 2, 3, 4, 7, 8, 10, 11, 12, 13 eller 14 § sagda äro, förbrytare sig till motwärn emot den, som egendomen eger, innehafwer eller wärdar, eller emot deß folk, då någon af dem will honom från gerningen hindra, eller af honom taga åter hwad han åtkommit, eller ock fråntaga honom det, som till wedermäle af gerningen qwarhållas må; dömes till fängelse i högst sex månader eller straffarbete i högst två år.

25 Kap. Om brott af embetsmän.

1 §. Gör domare, Konungens Befallningshafwande eller annan embetsman i dom eller beslut uppsåtligen orätt; warde afsatt och förklarad owärdig att i rikets tjenst widare nyttjas.

2 §. Har domare uppsåtligen fällt till straff den han wißte oskyldig wara; då skall, utom afsättning och påföljd, som i 1 § sägs, honom ådömas straff efter 16 Kap. 1 § och, om den oskuldige undergått straffet till fullo eller någon del, efter 3 § i samma kapitel.

3 §. Ställer Konungens Befallningshafwande, eller annan, som å embetes wägnar eger brott att åklaga, den, han wet oskyldig wara, under åtal wid domstol; warde afsatt och straffad såsom i 16 Kap. om falsk angifwelse stadgadt är, samt deßutom, om brottet det förtjenar, förklarad owärdig att i rikets tjenst widare nyttjas.

4 §. Wiger prest utan att laga lysning till äktenskap föregått; dömes till afsättning. Wiger prest dem, hwilkas äktenskap för laga hinder återgå måste, och war det hinder honom weter-

ligt; warde affatt och förklarad owärdig att i rikets tjenst widare nyttjas.

5 §. Har embetsman tagit eller betingat sig muta, för att i embetet orätt främja; warde, ändå att ingen skada skedde, affatt och förklarad owärdig att i rikets tjenst widare nyttjas. Tager eller betingar han sig eljest för sin embetsåtgärd någon belöning eller sportel, dertill han ej berättigad är; straffes med mistning af embete på wiß tid eller böter: äro omständigheterna synnerligen förswårande; må till affättning dömas.

6 §. Embetsman, som, för egen winning, sjelf eller genom annan, intalar eller förleder rikets innewånare till sammanskott, utgift, kostnad eller arbete, dömes till affättning, mistning af embete på wiß tid eller böter. Tager han sådant emot, då det såsom af fri wilja bjudes; ware straffet böter.

7 §. Muta eller annat, som embetsman, den der efter 5 eller 6 § straffas, olofligen tagit, tillfalle Kronan.

8 §. Tager embetsman gåswa eller förläning af främmande makt, och har han ej förut, eller strax derefter, sökt Konungens lof dertill; warde affatt. Lag samma ware, om han, der lof wägradt blifwit, ej ställer sig till esterrättelse hwad Konungen om gåfwan eller förläningen förordnar.

9 §. Embetsman, som uppsåtligen å annan lägger eller af honom uttager annan eller högre skatt, tull eller annan allmän utskyld, än bewiljad och påbuden är, eller utfordrar hwad han wet af skatt, tull eller utskyld redan guldet wara, warde affatt och förklarad owärdig att i rikets tjenst widare nyttjas. Gör han det för egen fördel; då skall han deßutom till straffarbete från och med sex månader till och med fyra år dömas.

10 §. Gör embetsman uppsåtligen orätt genom afkortning, wid bestämmande eller uppbörd af skatt, tull eller annan allmän utskyld; straffes med affättning, mistning af embete på wiß tid eller böter. Gör han det för egen fördel; warde affatt och förklarad owärdig att i rikets tjenst widare nyttjas samt dömes deßutom till straffarbete i högst två år: äro omständigheterna synnerligen förswårande; må tiden för straffarbetet till fyra år höjas.

11 §. Tillgriper och förskingrar embetsman penningar eller annat, ware sig Statens eller annans tillhörighet, som han i kraft af sitt embete till förwarande, förwaltning eller redowisning emottagit; dömes till affättning och straffarbete från och med sex månader till och med fyra år: warde ock förklarad owärdig att i rikets tjenst widare nyttjas. Gitter han det förskingrade genast ersätta, eller sådan säkerhet derför ställa, att någon skada af tillgreppet ej komma kan; warde affatt.

12 §. Har embetsman, som i 11 § omtalas, genom falska räkenskaper eller böcker sökt dölja sitt tillgrepp, såsom att han uteflutit influtna medel eller upptagit dem såsom restantier, eller å räkning uppfört utbetalningar, som icke skett, eller har han, till bristens döljande, undanskaffat handlingar, företett weterligen origtiga verifikationer, eller föröfwat annat sådant bedrägeri; dömes, ändå att han det förskingrade ersätter eller säkerhet derför ställer,

till affättning och straffarbete från och med sex till och med tio år: warde ock dömd medborgerligt förtroende för alltid förlustig.

13 §. Lånar förman af underordnad embetsman weterligen sådana medel, som honom å embetets wägnar anförtrodda äro; dömes till affättning och warde, om skada af brottet kom, tillika förklarad owärdig att i rikets tjent widare nyttjas. Lånar förman i uppbördswerk medel af underordnad uppbördsman eller redogörare; warde affatt eller miste embetet på wiß tid, ändå att de medel ej till uppbörden hörde.

14 §. Släpper embetsman, som öfwer fånge eller häktad person inseende hafwer, honom med wilja lös, eller hjelper honom att undkomma; dömes till affättning och straffarbete från och med sex månader till och med fyra år: warde ock förklarad owärdig att i rikets tjenst widare nyttjas. Släpper han fången eller den häktade af wårdslöshet; dömes, om wårdslösheten grof war, till affättning, så ock till fängelse i högst sex månader eller straffarbete i högst två år, och, om den mindre war, till böter.

15 §. Underläter eller försummar embetsman wid Statens kanal- eller slußwerk eller annan sådan wattenbyggnad eller jernwägsanläggning hwad honom, till förekommande af olyckshändelse, åligger att iakttaga, så att skada lätteligen ske kan; warde affatt och deßutom dömd, om skada sker, till straffarbete i högst två år eller fängelse, men i annat fall, till fängelse i högst sex månader eller böter. War wållandet groft; må han ej widare i dylik befattning nyttjas.

Sker sådan underlåtenhet eller försummelse uppsåtligen; då skall, utom affättning, straff efter 19 Kap. 11 § den brottslige ådömas, och warde han tillika förklarad owärdig att i rikets tjenst widare nyttjas.

16 §. Begår embetsman uppsåtligen, på annat sätt än förut sagdt är, förbrytelse i sitt embete, för egen fördel, eller för att annan gynna eller skada, eller eljest till kränkning af allmän eller enskild rätt och säkerhet, eller underläter embetsman uppsåtligen, i afseende som sagdt är, sin embetspligt; warde affatt och, om brottet det förtjenar, tillika förklarad owärdig att i rikets tjenst widare nyttjas: war det af förhastande, som embetsmannen sig förgick, och kom deraf ingen eller ringa skada; då må till böter eller miststning af embete på wiß tid dömas.

17 §. Wisar embetsman wårdslöshet, försummelse, oförstånd eller oskicklighet i sitt embete, och är ej särskildt ansvar derå satt; straffes med böter eller miststning af embetet på wiß tid. Äro omständigheterna synnerligen förswårande; må till affättning dömas.

18 §. Innefattar förbrytelse, som i 16 eller 17 § sagd är, tillika annat uppsåtligt brott eller sådant wållande, hwarå straff efter denna lag följa bör; gånge som i 4 Kap. 2 § stadgas.

19 §. Nu har embetsman, utan lof eller tillkännagifwet förfall, sig från tjenstgöring afhållit och ej kunnat med kallelse träffas eller inställas: kommer han ej inom tre månader, sedan kallelse i allmänna tidningarne ägått; warde affatt.

20 §. Begär embetsman brott, derför han till straffarbete eller swårare straff dömes; warde tillika dömd till afsättning från embete, som han innehafwer, ändå att brottet utom embetet begånget är: äro omständigheterna synnerligen mildrande; då må till misstning af embete på wiß tid dömas.

21 §. Böter, som efter 5, 6, 10, 14, 16 eller 17 § ådömas, må sättas högst till beloppet för ett år af den lön och öfriga inkomst, som åtfölja det embete, hwari den skyldige sig förbrutit. Är ej med det embete wiß lön eller annan inkomst förenad; ware bot högst ett tusen Riksdaler.

22 §. Hwad om Statens embetsmän här stadgadt är, gälle ock om dem, som äro satte att förwalta städers, menigheters eller allmänna af Konungen stadfästade kassors, werks eller andra inrättningars eller stiftelsers angelägenheter, om de tjenstemän, som under embets- eller förwaltnings-myndigheterna lyda, och om andre, som förordnade äro att embete eller tjenstärende förrätta.

Skall, till följd af Konungens förordnande, hwad i 19 Kap. 11 och 12 §§ om Statens kanal- eller slußwerk eller annan sådan wattenbyggnad eller jernwägsanläggning stadgadt är, tillämpas å dylik inrättning, som af enskilta personer, menigheter eller bolag gjord är; warde ock derwid anställd person för brott af sådan beskaffenhet, som i 15 § nämnd är, straffad efter de i samma § stadgade grunder; och må den brottslige eller felaktige, om brottet uppsåtligen skett eller skada genom grost wållande timat, ej sedermera kunna i dylik allmän befattning nyttjas.

Det alle, som wederbör etc.

Kongl. Maj:ts nådiga Förordning om nya Straff-Lagens införande och hwad i afseende derå iakttagas skall; gifwen Stockholms Slott den 16 Februari 1864.

1 §. Den Strafflag, som nu gillad och antagen är, så ock hwad här nedan stadgas, skall till efterlefnad gälla från och med den 1 Januari 1865.

2 §. Genom nya lagen upphäfwas, med de i 16 och 17 §§ gjorda undantag, Mißgernings- och Stroff-Balkarna i den å. 1734 års Riksdag antagna lag, tillika med alla de särskilda stadganden, som utgöra förklaring eller ändring af hwad sagda Balkar innehålla eller tillägg derl.

3 §. Alla i de öfriga Balkarna af 1734 års lag eller i särskilda lagar, författningar eller witesförbud gifna straffbestämmelser för brott, å hwilka i nya lagen straff satta äro, warda likaledes genom denna lag upphäfda, med undantag af hwad i 18 § sägs.

4 §. Der hänwisning i lag eller särskild författning förekommer till straffbestämmelse, som enligt 2 eller 3 § blifwit upphäfwen, skall brott, hwarför sådan hänwisning gifwen är, straffas efter nya lagen, så framt straff å det brott deri utsättes: finnes straff å brottet deri ej utsatt; ware hänwisningen förfallen.

5 §. Brott, som är föröfwadt innan nya lagen blifwit gällande, men för hwilket deßförinnan straff ej är bestämdt genom dom, som wunnit laga kraft eller ej öfwerklagad warder, skall efter nya lagen straffas, om det straff, som efter samma lag ådömas bör är lindrigare än det, som i äldre lag eller författning förbrottet stadgadt warit.

6 §. Är brott i äldre lag eller författning belagdt med afbön eller utställning att skämmas; må det straff ej ådömas. Har sådant straff blifwit, innan nya lagen trädde i werksamhet, ådömdt; må det ej till werkställighet befordras.

Landsförwisning eller förlust af ära må ej heller ådömas: finnes å brott, som endast med landsförwisning straffas skulle, straff i nya lagen utsatt; då skall det straff tillämpas: i stället för förlust af ära warde förlust af medborgerligt förtroende, om brottet med sådan påföljd i nya lagen belagdt är, förbrytaren ådömd, efter ty i samma lag för hwarje fall stadgadt är.

Der förlust af medborgerligt förtroende skulle efter äldre lag eller författning å brott följa, må dylik påföljd ej åläggas i annat fall, än om förbrytaren dertill efter nya lagen sig skyldig gjort.

7 §. Till fängelse med arbete skall ej widare dömas, utan warde, i stället, fängelse, hwarom i 2 Kap. 6 § af nya lagen skils, ålagdt på lika lång tid, som till fängelse med arbete dömas bordt, dock ej öfwer twå år: är, innan nya lagen gällande blef, fängelse med arbete, antingen omedelbart eller såsom förwandlingsstraff, någon ålagdt; ware det, i afseende på sättet för werkställigheten, så ock wid förening eller sammanläggning af straff, lika med fängelse efter nya lagen ansedt.

8 §. För böter, som efter äldre lag eller författning äro eller blifwa ådömda, så ock för witen, hwartill någon är eller warder fälld, skall, wid bristande tillgång, utom i de fall, som i 9 § sägas, förwandling till annat straff, oberoende af det beslut, som derom förut må wara meddeladt, ske efter nya lagen, med iakttagande att, om brottet är föröfwadt innan samma lag gällande blef, witen och sådana böter, som, enligt äldre lag eller författning, bordt med enkelt fängelse efter Utsöknings-Balken aftjenas, skola till fängelse efter 11 § i 2 Kap. af nya lagen förwandlas, dock att, i ty fall, dylikt fängelse ej må på längre tid än femtiosex dagar åläggas och att all fråga om utgifwande eller förwandling af sagda böter och witen kommer att förfalla, i händelse den dertill dömde skall för andra böter, wid bristande tillgång, undergå högsta förwandlingsstraff wid watten och bröd.

9 §. Är i särskild lag eller författning angående landets allmänna hushållning sådan grund för wissa böters förwandling till annat straff utsatt, att frihetens förlust kan, såsom förwandlingsstraff, ådömas på längre tid än femtiosex dagar; då skall förwandling af dylika böter, wid bristande tillgång hos den bötfällde, efter sagda grund ske till fängelse; och ware i ty fall gällande de särskilda föreskrifter, som i sådan lag eller författning må finnas meddelade i fråga om uttagande och förwandling af böter, då de till en del kunna af den bötfälldes egendom gäldas.

Förekomma på en gång böter, hwilka, enligt särskilda sådana lagar eller författningar, som nu nämnda äro, skola efter olika grunder till fängelse förwandlas; då skall förwandling af hwartdera bötesslaget särskildt ske och förwandlingsstraffen sedan sammanläggas; dock må ej, i sådan händelse, tiden för sammanlagda straffet öfwerskrida den tid, som skolat åläggas, om böternas förwandling skett endast efter den grund, som till längsta fängelsestraffet föranleder.

10 §. Hwad i 2 Kap. 12 och 13 §§ af nya lagen är i afseende å böters förwandling stadgadt, ware ock, med iakttagande af hwad i 7, 8 och 9 §§ här ofwan sägs, gällande i fråga om förwandling af böter, som efter äldre lag eller författning äro eller warda ådömda.

11 §. Angående förening eller sammanläggning af straff skall, med tillämpning i öfrigt af hwad i 4 Kap. af nya lagen samt i 7 § här ofwan stadgadt är, till efterrättelse lända:

1. att då någon, som är till straffarbete på wiß tid eller fängelse förfallen, tillika gjort sig skyldig till böter, i afseende å hwilkas förwandling till annat straff sådan grund, som i 9 § sägs, är särskildt bestämd, böterna, wid bristande tillgång, skola, efter ty i nämnda § föreskrifwes, först förwandlas och förwandlingsstraffet sedan, enligt i 4 Kap. af nya lagen stadgade grunder, med öfriga straffet förenas;

2. att om någon, som, i brist af tillgång till sådana böter, som i 9 § omförmälas, är till fängelse förfallen, tillika gjort sig skyldig till böter eller witen, de der, om de ensamt warit ådömda, bordt till fängelse wid watten och bröd förwandlas, sistnämnda böter och witen skola, oberoende af det beslut, som om deras förwandling förut må wara meddeladt, öfwergå till fängelse, efter ty i 2 Kap. 11 § af nya lagen sägs, och de särskilda fängelsestraffen sedan sammanläggas enligt 4 Kap. af samma lag.

3. att, wid förening af omedelbart ålagdt fängelse wid watten och bröd med annat frihetsstraff på wiß tid, hwartdera straffet skall utan minskning ådömas;

4. att, om till sammanläggning förekomma särskilda fängelsestraff wid watten och bröd, de högsta penningebelopp, som efter äldre lag emot hwardera fängelsestraffet swara, skola sammanräknas och straffet derefter enligt samma lag bestämmas;

5. att, då någon är förfallen till fängelse wid watten och bröd i tjugo dagar eller längre tid, i nämnda bestraffning anses in-

begripna alla de witen och böter, med undantag af sådana, som i 9 § afses, hwartill han i öfrigt må hafwa sig skyldig gjort;

6. att om någon, som är förfallen till fängelse wid watten och bröd på kortare tid än tjugo dagar, tillika är fälld till böter eller witen, som ej för bristande tillgång kunna utgå och förty böra till fängelse wid watten och bröd förwandlas, det penningebelopp, som emot fängelsestraffet wid watten och bröd, efter 2 Kap. 10 § af nya lagen, högst swarar, bör med ådömda bötes- eller witesbeloppet sammanräknas och fängelsetiden, i förhållande dertill, enligt sagda lagrum bestämmas; kommande, i händelse den bötfällde, jemte fängelse wid watten och bröd, tillika är förfallen till annat frihetsstraff, hwad i afseende å böternas öfwergång till detta sednare straff är stadgadt, att till efterrättelse lända;

7. att om någon, som för brott, begånget innan nya lagen gällande blef, är worden fälld till witen eller sådana böter, hwilka, enligt äldre lag eller författning, kunnat, wid bristande tillgång, aftjenas med fängelse efter Utsöknings-Balken, tillika är skyldig till frihetsstraff i minst två år, all fråga om utgifwande eller förwandling af nämnda witen eller böter kommer att förfalla;

8. att hwad 5, 6 och 7 punkterna innehålla skall tillämpas, ändå att böter eller witen, hwarom der förmäles, förut blifwit, för bristande tillgång, till annat straff förwandlade;

9. att om till werkställighet på en gång förekomma flera domar, hwarigenom samma person blifwit dömd till straff, som, efter ty i 2, 4, 5, 6, 7 och 8 punkterna stadgadt är, ej kunna, jemte hwarandra, werkställas, Konungens Befallningshafwande åligger att om förhållandet göra anmälan hos Hofrätten, som förordnar, huru straffen sammanläggas skola.

12 §. Der nya lagen utsätter särskildt straff för återfall i brott, skall det straff ådömas, efter ty i 4 Kap. 11 § af samma lag sägs, ändå att straffet för förra brottet efter äldre lag eller författning ådömdt warit.

13 §. De i 5 Kap. af nya lagen gifna bestämmelser skola och tillämpas i afseende på gerningar, som äro föröfwade innan nya lagen gällande blef. I fråga om den i sagda kapitel stadgade tid för åtal eller doms werkställande, skall afseende göras å det straff, hwarmed brottet i nya lagen belägges; dock så, att den, som efter äldre lag är till frihet från åtal berättigad, njuter den frihet till godo, ändå att brottet efter nya lagen åtalas kunde.

14 §. Har allmän åklagare, innan nya lagen blifwit gällande, talat å brott, som efter äldre lag hört under allmänt åtal, men efter nya lagen endast af målsegande, eller efter hans angifwelse, åtalas kan; warde efter det åtal dömdt, ändå att målseganden ej äskar fullföljd deraf.

15 §. Stadgande i äldre lag eller författning om skadeståndsförwandling till kroppsstraff skall ej widare tillämpas.

16 §. Af Mißgernings-Balken i 1734 års lag bibehållas följande stadgande:

1 Enär utan meterligen föregången sjukdom, någon synes ligga död, skall närmaste kronobetjent wara pligtig att genast, wid

erhållen kunskap härom och i närwaro af twenne tillkallade trowärdige män, undersöka, om den döde af egen eller andras handawerkan omkommit, samt, då minsta anledning dertill finnes, förhållandet skyndsammeligen inberätta till Konungens Befallningshafwande eller Domaren, som, efter omständigheterna, eger förordna huruwida besigtning af Provincial-medikus och undersökning wid domstol må finnas nödig eller icke, innan den döde får begrafwas.

2. Hwar som något hittar, han bör det genast kungöra och lysa läta tre söndagar å rad, i närmaste kyrka å landet, eller i alla städens kyrkor, så ock å Häradsting eller Rådstufwa. Kommer den, som mist hafwer, och wiser att det hörer honom till; tage sitt åter; och gifwe skälig hittelön. Kommer han ej inom natt och år, sedan lyst är; tage Konungen twå delar och tridiung den som hitte.

3. Af nedgrafwen skatt, bottenfynd eller annat slikt, der ej finnes egare till, tage jordegare halft och halft den som hitte. Är det gammalt mynt, guld, silfwer, koppar, metall eller andra konststycken; då bör han det Konungen bjuda. Löser Konungen det in, gifwe honom fulla wärdet och en åttondedel dertill; den lösen behålle han som hitte. Om strandwrak och skeppsfynd urskiljs i Sjölagen.

4. Hittar man häst, oxe, ko, får, get eller hwad fä det är; låte en gång lysa, och njute af egaren foderlön och all annan kostnad, sedan den nytta räknad är, som han af ty haft. Nu är skälig misstanka mot den, som säger sig hittat hafwa; då skall han sig urtjufwa göra med lysninga witnen och sjelf sins ed att han det fä ej af illwilja och list, utan som driftefä, upptog. Kommer ej han inom natt och år, som rätte egare är; då ege han fä, som hitte.

5. Klandras det, som stulet är, och säger man sig det köpt hafwa, eller will på annat sätt genom fängesman, eller witnen, wisa sin rätt; då skall det gods i Rätten, eller hos bofast man, insättas, och fängesmannen eller witnen framhafwas. Sker det inom den tid, som Domaren förelägger; ware han saklös, som ifrån sig leda gitter, och swara då den, som det ledes till. Kan han ej wisa laga fång; gifwe ut det, som klandras, och göre sig urtjufwa med sjelf sins ed, om Domaren det skäligt pröfwar. Gitter han ej eden gånga; stånde tjufsrätt. Hafwer han witne, att han det redligen köpt, ändå att han ej fängesman framskaffa kan; ware saklös.

6. Ingen må sjelfwilligt taga åter det han widkännes, ehwad det är från honom stulet, eller han det tappat hafwer; utan lite Befallningshafwanden eller Domaren derom till; dock må han det återtaga af den, som är löster man eller misstänkt att wilja rymma, eller der stulet gods å färsk gerning finnes.

7. Nu hafwer man wån å, eller någon kunskap, hwart tjuf eller tjufnad är kommen; begäre då lof af Häradsfogde eller Länsman å landet, eller af Borgmästare och Råd i staden, att der ransaka, och säge hwad han hafwer mist, och hurudant, så ock sina skäl dertill: såsom, att den misstänkte förr stulit; eller att sådana tjufsaker hos honom sedda äro: eller att han dem försält; eller att

han håller sig undan och synes taga sak å bak; eller warit i sällskap med andra, som tjufnaden med skäl tillwitas kan: i dessa och flera sådana fall må ransakan honom ej nekas; utan fare han dit med twenne Nämndemän eller twenne edswurna Stadstjenare eller ock andra goda män, och förkunne der hyamän eller husbonden, att de dit sände äro. Finnes ej det man ransakar efter; bewise då den, som ransakan begärde, eller gänge ed, att han sitt miste hafwer, och ej af illwilja ransakning sökt. Ej må man annorlunda ransaka af sjelfstagen makt.

8. Är ej husbonden sjelf hemma, utan hustrun; gänge ransakan för sig lika fullt. Är han ogift, och låter någon annan huset föreslå; ware lag samma.

17 §. Genom hwad i 2 § blifwit förordnadt skola ej anses upphäfna

de i särskilda författningar förekommande stadganden om försäljning eller utlemnande af gift, så ock om olofligt innehafwande af arsenik;

de i fråga om werkställighet af straffarbete och fängelsestraff i särskilda författningar meddelade föreskrifter;

Kongl. Förordningen den 26 Oktober 1858, angående särskilda sammankomster för andaktsöfning; och

Kongl. Förordningen den 23 Oktober 1860, angående ändring i gällande bestämmelser om answar för den, som träder till eller utsprider willfarande lära.

18 §. Från hwad i 3 § stadgadt är, undantagas straffbestämmelser för följande fall:

1. efter krigslag, för brott af dem, som till krigsmakten höra eller i och för embete eller tjenst under sådan lag lyda;

2. efter särskild lag, för fel, som af dem, hwilka i Konungens eller andra Kongliga personers hof tjena, i sådan tjenst begås;

3. efter särskilda lagar, författningar, instruktioner eller taxor, för fel eller försummelser af embets- eller tjenstemän, i wissa fall, de der i nya lagen ej uttryckligen nämnda äro;

4. efter särskilda författningar, för sådana brott af ungdom wid skolor eller universiteter, som med disciplinära straff beläggas må.

19 §. I stället för hwad 1 Kap. Straff-Balken af 1734 års lag innehåller, skall följande, i fråga om åtal af brott och om häktning, till efterrättelse lända:

1. Allmän åklagare skall tala om brott, som under allmänt åtal hörer, ändå att angifwelse derom ej sker.

2. Under allmänt åtal höra alla brott, som ej i lag uttryckligen undantagna finnas. Innefattar en handling flera brott, och hörer någotdera under allmänt åtal; då ege ock åtal för de öfriga rum, ändå att de eljest derifrån undantagna äro.

3. Allmän åklagare ware ock pligtig att utföra åtal å brott, som hos honom af målsegande angifwes, der brottet ej är sådant, att det endast af målseganden åtalas må, efter ty i lag stadgadt finnes.

4. Sedan, på sådan angifwelse, som i 3 punkten sägs, den tilltalade swarat wid domstolen eller bewisning emot honom blifwit der föredragen, må ej återkallelse af angifwelsen ligga i wägen för ätalets fullföljd. Har målseganden sjelf i sådant mål talan anställt, och nedlägger han den, sedan ransakning börjad är, hafwe ock allmän åklagare rätt att, på sitt answar, målet fullfölja, om han skäl dertill finner.

5. Den, som misstänkes att hafwa begått brott, hwarå dödsstraff eller straffarbete, dock ej under två år, efter lag följa kan, skall i häkte tagas.

6. Misstänkes någon att hafwa begått brott, som ringare är, än i 5 punkten sägs, men hwarå dock straffarbete efter lag följa kan; den må ock i häkte tagas. Hafwer han embete eller tjenst, eller fast egendom, eller eljest stadigt hemwist eller yrke, och kan det ej skäligen befaras, att han afwiker, eller att han, genom undanröjande af bewis eller egendom, sakens tillbörliga utredning hindrar; då skall han på fri fot lemnas.

7. Okänd person, som undandrager sig att uppgifwa sitt namn eller sin hemort eller emot hwilken skälig anledning förekommer, att hans uppgift derom är osann, må, till deß tillförlitlig upplysning i sagda hänseende winnes, i häkte tagas, ändå att brott, hwarför han misstänkes, endast med fängelse eller böter belagdt är.

8. Ej må någon såsom misstänkt häktas, der ej misstanke på sannolika skäl grundad är.

9. Konungens Befallningshafwande i länet, så ock Borgmästare och Råd i stad, ege förordna om häkte å wiss person, som för brott misstänkt hålles, efter ty i 5, 6 och 7 punkterna sägs: hafwe ock Kronofogde eller Länsman å landet och Stadsfiskal i stad makt att, på eget answar, sådan person häkta eller häkta låta.

10. Den, som begått brott och å bar gerning eller flyende fot träffas, må af en hwar gripas, om brottet är sådant, som i 5 eller 6 punkten sägs, eller om han, ändå att brottet ringare är, efter 7 punkten häktas kan.

En hwar hafwe ock rätt att gripa den, som, efter Konungens Befallningshafwandes lysning, för brott häktas bör.

11. Är någon gripen efter 10 punkten, eller eljest utan att sådan ätgärd till hans häktning widtagen blifwit, som i 9 punkten sägs; då skall den, som honom gripit, utan dröjsmål anmäla förhållandet hos Konungens Befallningshafwande, eller Kronofogde eller Länsman å landet, eller Borgmästare och Råd i stad, som pröfwar, om den gripne skall i häkte sättas eller genast lösgifwas.

12. Hwad om Konungens Befallningshafwande eller Borgmästare och Råd här sagdt är, gälle äfwen om Magistratens ordförande, så ock om Polisembetsman, der sådan för wiss stad eller ort särskildt förordnad finnes.

13. Warder embets- eller tjensteman häktad; då skall anmälan derom, utan dröjsmål, göras hos hans närmaste förman.

14. Den, som häktad är, skall ock utan dröjsmål till allmänt häkte föras.

15. Inom hwad tid häktad person skall inställas wid den Rätt, som har att ransaka om brottet, hwarför häktningen skett, derom lände till efterrättelse hwad särskildt stadgadt är.

16. Finner Rätten brottet wara af den beskaffenhet, att den tilltalade derför ej häktas bordt, eller saknas eljest giltiga skäl för häktningen; warde den tilltalade lösgifwen.

17. Nu finner Rätten, emot tilltalad person, som på fri fot är, sådana omständigheter, att han förty häktas bör; förordne då om hans häktande.

18. Rätten ege att häktad person lösgifwa, när omständigheterna dertill föranleda, utan hinder af beslut, som om häktningen förut fattadt warit.

19. Öfwer Rättens beslut om häktning eller om häktad persons qwarhållande i häkte må klagan af denne föras genom särskilda besvär; dock gänge beslutet ej deß mindre i werkställighet. I ty mål ware klagan ej till wiß tid inskränkt.

20. Warder den, som häktad är, frikänd; gifwe Rätten honom lös, så framt han ej skall i häkte hållas för annat brott än det, hwarifrån han frikänd blef. Hafwa wid Under-Rätt synnerligen beswärande omständigheter emot honom förekommit; ege Under-Rätten förordna, att han skall i häkte förblifwa, till deß Under-Rättens dom wunnit laga kraft eller Hof-Rätt annorlunda förordnat.

21. Kan häktad person ej säkert wårdas utan särskildt fängsel; då må han dermed beläggas, dock ej annorlunda, eller på längre tid, än säkerheten fordrar. Å häktad person må ock kroppsransakan företagas, till utrönande om han något på sig hafwer, hwaraf säkerheten i häktet, eller under hans forslande, äfwentyras kan.

22. Häkte skall wara så beskaffadt, att det ej för den häktades helsa menligt är. Ej skola flere personer i ett rum sättas, der det undwikas kan. Finnas ej särskilda rum för alla, skola dock ej de, som för ringare brott häktade äro, hållas tillsammans med dem, som för gröfre brott i häkte sitta; ej heller personer af olika kön i ett rum förwaras. Ej må häktad person hållas tillsammans med den, som straffarbete eller fängelsestraff undergår.

23. Den, som häktad är, skall af allmänna medel förses med sund och nödtorftig kost, så ock annan förnödenhet. Will och kan han päkosta sig bättre underhåll eller större beqwämlighet, än i häktet allmänneligen bestås; ware det honom tillåtet, såwidt ej derigenom ordningen inom häktet störes eller säkerheten i den häktades wård äfwentyras kan.

24. Häktas qwinna, som spädt barn hafwer, och kan det ej annorstädes uppehälle och sköterl njuta; då må hon det hos sig hafwa och till deß föda undså hälften emot hwad henne sjelf bestås.

25. Blifwer häktad person sjuk; njute på allmän bekostnad wård och läkemedel efter sjukdomens beskaffenhet. Kan han ej inom häktet wårdas; warde då förwarad å annat ställe, der han tjenlig wård njuta kan.

26. Ej skall häktad person till arbete twingas. Will han arbeta; hafwe der lof till, om han sjelf tjenligt arbete sig förskaffar, eller tillgång dertill inom häktet finnes.

27. Häktad person ware ej förment att läsa eller skrifwa; dock må han ej bref affända eller emottaga, utan att han lof dertill fått af häktets föreståndare. Sådant lof må ej wägras, der den häktade medgifwer, att brefwet läsas må, och derwid finnes, att det ej innehåller något, som kan brottets upptäckt eller ransakningens gång hindra, eller hwaraf ordningen inom häktet störas eller säkerheten i den häktades wård äfwentyras kan, ej heller der brefwet är ställdt till Konungens Befallningshafwande eller annan, som tillsyn öfwer häktet hafwer.

28. Häktad person ware ej heller förment att besök emottaga, utan gifwe häktets föreståndare dertill lof, om ej sådan omständighet förekommer, som till wägran af brefs emottagande föranleder efter 27:de punkten; ege dock föreståndaren wiß tid utsätta, å hwilken besöket ske skall, så ock låta en eller flere personer derwid när wara, om så nödigt finnes.

20 §. Följande §§ i Rättegångs-Balken af 1734 års lag erhålla följande förändrade lydelse:

20 Kap. 4 §. I brottmål må förlikning med målsegande ej ligga i wägen för åtalsrätt, som allmän åklagare efter lag tillkommer. Will målsegande förlikas om skadestånd; hafwe der lof till.

25 Kap. 5 §. I brottmål, ehwad de äro swårare eller mindre, hafwe ej någon lof att wädja, antingen emot wärjemålsed, böter, eller kostnad och skada, som Under-Rätt i ty fall ålagt, utan må den, som ej nöjes åt deß dom, beswära sig deröfwer i Hof-Rätten inom hälften af den tid, som lagwadda saker der fullföljas böra. Gör han det ej; hafwe ej talan deri widare. Är någon tilltalad för brott, som i lagen med dödsstraff belagdt är, eller är någon dömd till straffarbete på lifstid eller till förlust af medborgerligt förtroende för alltid; då skall domen underställas Hof-Rättens pröfning.

21 §. I stället för hwad genom Kongl. Förklaringen den 29 Juli 1812 och Kongl. Brefwet den 29 Januari 1817 är stadgadt i fråga om hemställan under Konungens pröfning af Hof-Rätts dom, skall till efterrättelse lända, att Hof-Rätts dom endast rörande den, som blifwit till dödsstraff dömd, skall Konungens pröfning underställas.

Det alle, som wederbör, etc.